

Actuariële en Bedrijfstechnische Nota

van de

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds
voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1. INLEIDING.....	4
HOOFDSTUK 2. DE ORGANISATIE VAN HET BPF SCHILDERS.....	5
2.1 Algemeen	5
2.2 Organisationschema.....	5
2.3 Missie, kernwaarden en doelstellingen	6
2.4 Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het bestuur	7
2.5 Samenstelling en werkwijze van het bestuur	8
2.6 Dagelijkse uitvoering	8
2.7 Uitvoeringsorganisatie.....	8
2.8 Beschikkingsbevoegdheid	9
2.9 Controle	9
2.10 Gedragscode en fraudebeheersingsbeleid	9
2.11 Deskundigheid.....	10
2.12 Communicatie	10
2.13 Deelnemersraad	10
2.14 Verantwoordingsorgaan.....	11
2.15 Visitatiecommissie	12
2.16 Beleggingsadviescommissie.....	12
HOOFDSTUK 3. PROCEDURES EN CRITERIA VOOR AANSLUITING.....	13
HOOFDSTUK 4. UITVOERINGSREGLEMENT.....	14
4.1 Premiebetaling.....	14
4.2 Niet nakoming van de betalingsverplichtingen van de werkgever	15
4.3 Premiekorting.....	15
4.4 Informatieverstrekking door de werkgever.....	16
4.5 Voorwaardelijke toeslagverlening.....	16
4.6 Vrijwillige voortzetting	16
4.7 Vrijwillige voorziening (ANW-vangnetverzekering).....	17
HOOFDSTUK 5. KENMERKEN VAN DE PENSIOENREGELING	18
HOOFDSTUK 6. RISICOMANAGEMENT EN HERVERZEKERING	24
6.1 Risicomanagement	24
6.2 Beleidscyclus risicomanagement	24
6.3 Risico's en risicobeheersing.....	24
6.4 Herverzekering	27
HOOFDSTUK 7. FINANCIËLE OPZET	28
7.1 Beschrijving financiële opzet.....	28
7.2 Technische Voorzieningen	28
7.3 Minimaal Vereist Eigen Vermogen.....	30
7.4 Vereist Eigen Vermogen.....	30
7.5 Eigen Vermogen	30

7.6 Financiering voorwaardelijke toeslagverlening	31
7.7 Reserves	31
HOOFDSTUK 8. FINANCIËLE STURINGSMIDDELEN	32
8.1 Premiebeleid	32
8.1.1 Beschrijving premiebeleid	32
8.1.2 Zuivere kostendeekkende premie	32
8.1.3 Gedempte kostendeekkende premie.....	33
8.1.4 Feitelijke premie	33
8.1.5 Premie basisregeling.....	33
8.1.6 Premie overgangsregelingen	33
8.1.7 Overig	34
8.2 Toeslagenbeleid	34
8.2.1 Voorwaardelijke toeslagverlening	34
8.2.2 Voorwaardelijkheidsverklaring	34
8.2.3 Toeslagenbeleid.....	35
8.3 Beleggingsbeleid	35
8.3.1 ALM studie	35
8.3.2 Strategische portefeuille	36
8.3.4 Beleggingsrisico's	37
8.4 Noodmaatregelen	39
HOOFDSTUK 9. ECONOMISCHE UITGANGSPUNTEN	41
HOOFDSTUK 10. VERMOGENSBEHEER.....	43
10.1 Inleiding	43
10.2 Doelstellingen	43
10.3 Uitvoering	43
10.4 Organisatie en verantwoordelijkheden	43
10.4.1 Algemeen.....	43
10.4.2 Werkwijze A&O Vermogensbeheer BV	46
10.4.3 SAS-70.....	46
10.5 Beleggingsrichtlijnen voor het gehele fonds.....	46
10.5.1 Uitgangspunten.....	46
10.5.2 Doelstelling van het strategisch kader	46
10.5.3 Doelstelling voor de operationele vermogensbeheerders	47
10.5.4 Enkele richtlijnen op het niveau van de totale portefeuille.....	47
10.5.5 Risicometing en -beheersing	47
10.5.6 Securities Lending	47
10.5.7 Hedging strategie	47
10.5.8 Rebalancing	48
10.5.9 Resultaatsevaluatie.....	48
HOOFDSTUK 11. ONDERTEKENING	48
BIJLAGE 1: VERKLARING INZAKE DE BELEGGINGSBEGINSELEN.....	49

Hoofdstuk 1. Inleiding

Zoals in artikel 4 lid 2 van de statuten is vermeld en conform artikel 145 van de Pensioenwet, werkt de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf (hierna: het BPF Schilders) volgens een actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN).

Het doel van deze ABTN is om integraal inzicht te geven in het functioneren van het BPF Schilders en om een beschrijving te geven van het, ten behoeve van het pensioenfonds, te voeren beleid inclusief een gemotiveerde omschrijving van de financiële opzet en de daarop gebaseerde grondslagen.

Deze ABTN beschrijft de actuariële en bedrijfstechnische werkwijze van het BPF Schilders naar de situatie vanaf maart 2011.

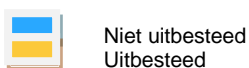
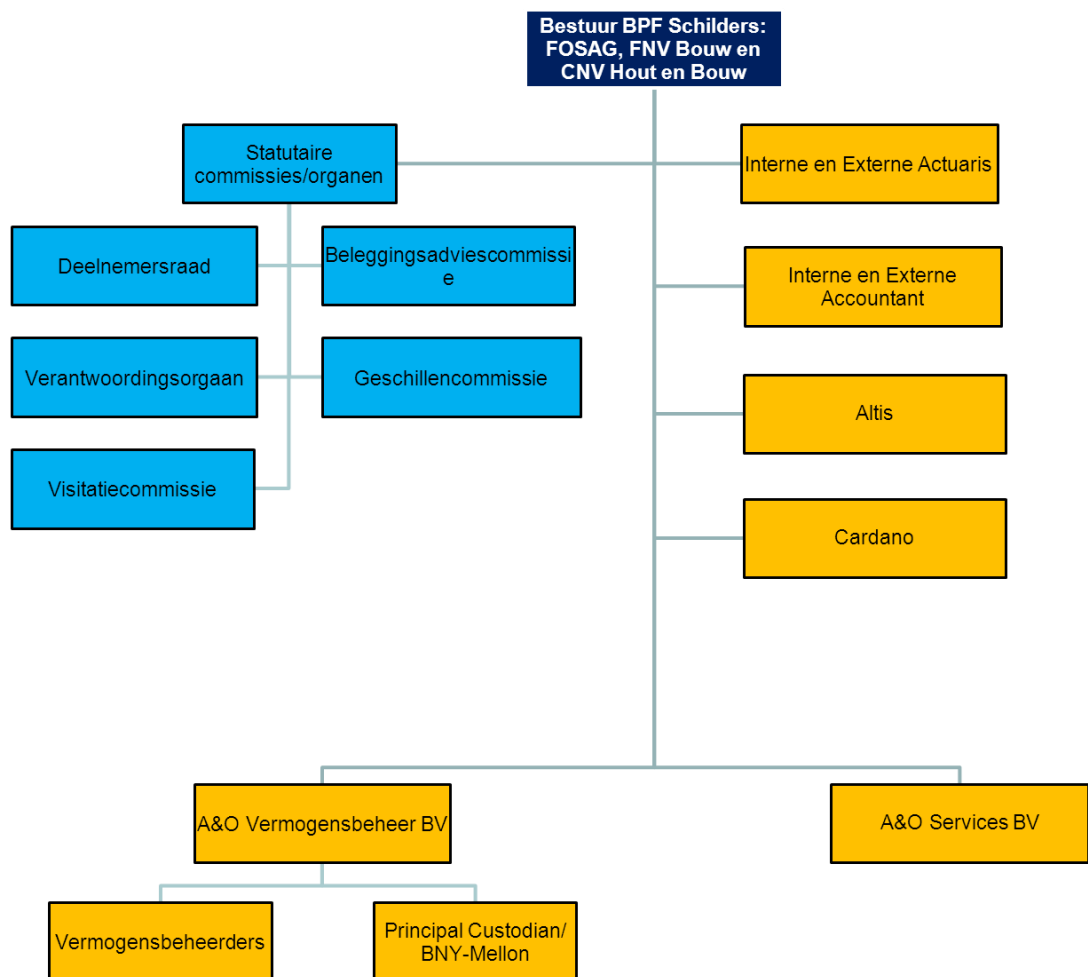
Hoofdstuk 2. De organisatie van het BPF Schilders

2.1 Algemeen

Het BPF Schilders heeft haar organisatie ingericht met het doel te komen tot een beheerste en integere bedrijfsvoering (art. 143 PW). In dit hoofdstuk zal de organisatie nader worden beschreven, onder andere aan de hand van een organigram.

2.2 Organisatieschema

Onderstaand wordt het organisatieschema weergegeven. In de volgende paragrafen wordt de organisatie van het pensioenfonds nader toegelicht.

2.3 Missie, kernwaarden en doelstellingen

Missie:

Het BPF Schilders is de pensioenuitvoerder van de pensioenregelingen, die gelden voor de Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijfstaking. Betrouwbaarheid, solidariteit en collectiviteit staan daarbij voorop. Betrouwbaarheid en transparantie vormen de basis van het bestuur en de uitvoering van het BPF Schilders. Het BPF Schilders is betrokken bij alle deelnemers en hun nabestaanden, biedt hen een goed pensioen tegen een aanvaardbare prijs en zet zich in om hen met heldere communicatie te ondersteunen bij het maken van verantwoorde keuzes op pensioengebied. Het BPF Schilders streeft naar een solide, integer en maatschappelijk verantwoord beheer van het belegd vermogen.

Kernwaarden:

De kernwaarden van het BPF Schilders zijn: betrouwbaarheid, betrokkenheid, transparantie.

Algemene doelstellingen van het bestuur:

De uitgangspunten van het bestuur van het BPF Schilders zijn:

- uitvoering van de pensioenregeling tegen een goede prijs/kwaliteit verhouding;
- een solide, integer, transparant en maatschappelijk verantwoord beheer van het belegd vermogen, zodat kan worden voldaan aan de lopende en toekomstige pensioenverplichtingen;
- een verantwoorde en evenwichtige risicobeheersing binnen de door het bestuur vastgestelde risicokaders;
- een heldere communicatie met alle stakeholders;
- de nakoming van wet- en regelgeving en de Principes van Goed Pensioenfondsbestuur.

Doelstellingen actieven:

De doelstellingen met betrekking tot de actieve deelnemers zijn:

- een evenwichtige verhouding tussen pensioenopbouw en de te betalen premie;
- juiste, volledige en tijdige informatieverstrekking over de opgebouwde rechten;
- het streven naar een welvaartsvast pensioen gebaseerd op 70% van het gemiddelde pensioengevend salaris met de mogelijkheid om eerder uit te treden.

Doelstellingen pensioengerechtigden:

De doelstellingen met betrekking tot de pensioengerechtigden zijn:

- tijdige ontvangst van de juiste pensioenuitkering;
- het streven naar een welvaartsvast pensioen;
- juiste, volledige en tijdige informatieverstrekking over de pensioenregeling.

Doelstellingen bedrijven:

De doelstellingen met betrekking tot de bedrijven zijn:

- het pensioenfonds beoogt voor bedrijven (inclusief OZP'ers/ZZP'ers): gelijke pensioenkosten bij een gelijke situatie;
- aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden voor de werknemers in de bedrijfstak;
- een evenwichtige verhouding tussen pensioenopbouw en de te betalen premie;
- een klantvriendelijke en efficiënte pensioenadministratie met lage uitvoeringskosten.

Doelstellingen gewezen deelnemers:

De doelstellingen met betrekking tot de gewezen deelnemers zijn:

- juiste, volledige en tijdige informatieverstrekking over de opgebouwde rechten;
- het streven naar een welvaartsvast pensioen.

2.4 Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het bestuur

Taken en verantwoordelijkheden:

- Het bestuur is belast met het beheer van de stichting;
- Het bestuur is tevens belast met het vaststellen van het pensioenreglement;
- Het bestuur zorgt ervoor dat de betrokken personen schriftelijk op de hoogte worden gesteld van de inhoud van de geldende statuten en van het pensioenreglement zodra die op hen van toepassing zijn en dat zij jaarlijks van de wijzigingen daarin op de hoogte worden gesteld. Het bestuur zorgt er tevens voor dat andere belanghebbenden op gemakkelijke wijze kennis kunnen nemen van de inhoud van statuten en pensioenreglement;
- Het bestuur draagt er zorg voor dat alle belanghebbenden zich door het bestuur op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen;
- Het bestuur stelt een gedragscode op ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij de stichting aanwezige informatie;
- De voorzitters van het bestuur voeren jaarlijks een evaluatiegesprek met ieder bestuurslid uit de eigen geleding;
- Indien een meerderheid van het bestuur oordeelt dat een bestuurslid onvoldoende functioneert, kan het bestuur de benoemende partij verzoeken, met redenen omkleed, het desbetreffende bestuurslid uit zijn functie te ontslaan en een ander bestuurslid te benoemen;
- Indien het bestuur oordeelt dat er sprake is van een structureel tegenstrijdig belang tussen een bestuurslid en het pensioenfonds kan het bestuur het betreffende bestuurslid schorsen en de benoemende partij verzoeken, met redenen omkleed, het betreffende bestuurslid uit zijn functie te ontslaan en een ander bestuurslid te benoemen.

Bevoegdheden:

- Het bestuur is bevoegd tot alle daden van beheer en beschikking met inbegrip van het sluiten van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding en bezwaring van registergoederen;
- Het bestuur is bevoegd de stichting te vertegenwoordigen;
- Het bestuur is bevoegd aan een rechtspersoon of natuurlijk persoon volmacht te verlenen om de stichting te vertegenwoordigen;
- Het bestuur is bevoegd tot het sluiten van herverzekeringsovereenkomsten;
- Het bestuur is bevoegd tot het uitbesteden van daarvoor in aanmerking komende werkzaamheden;
- Het bestuur is bevoegd tot statutenwijziging;

- Het bestuur is bevoegd tot wijziging van de opgebouwde rechten van alle personen bedoeld in artikel 3 en van hun rechtverkrijgenden ingeval de financiële toestand van de stichting daartoe aanleiding geeft;
- Het bestuur is bevoegd tot ontbinding van de stichting.

2.5 Samenstelling en werkwijze van het bestuur

Samenstelling van het bestuur:

- Het bestuur bestaat uit acht leden, te benoemen door de dragende organisaties en wel vier door FOSAG; drie door FNV Bouw en één door CNV Vakmensen;
- Het bestuur regelt onderling de verdeling van de bestuursfuncties. Het bestuur kiest twee voorzitters en twee secretarissen: een voorzitter en een secretaris uit de leden van werkgeverszijde en een voorzitter en een secretaris uit de leden van werknemerszijde;
- De vertegenwoordiging van de stichting ter uitvoering van een door het bestuur rechtsgeldig genomen besluit vindt plaats door de twee voorzitters gezamenlijk of door een werkgeverslid en werknemerslid gezamenlijk.

Werkwijze van het bestuur:

Het bestuur werkt conform de Principes voor goed pensioenfondsbestuur (PFG) en heeft daartoe onder andere de volgende onderdelen geïmplementeerd:

- Een verantwoordingsorgaan;
- Een visitatiecommissie;
- Een uitvoeringsreglement;
- Een deskundigheidsplan;
- Een beschrijving van Pension Fund Governance;
- Een klachten- en geschillenprocedure.

2.6 Dagelijkse uitvoering

De dagelijkse uitvoering is opgedragen aan de werkgeversvoorzitter en de werknemersvoorzitter. Het bestuur heeft de dagelijkse uitvoering uitbesteed aan de directie van A&O Services BV en A&O Vermogensbeheer BV. De directie van A&O Services BV en de directie van A&O Vermogensbeheer BV bestaan uit ten minste twee personen. De dagelijkse uitvoeringsbeslissingen zullen door de directie steeds gezamenlijk worden genomen.

2.7 Uitvoeringsorganisatie

Het bestuur heeft een administratieovereenkomst afgesloten met A&O Services BV en A&O Vermogensbeheer BV met daaraan gekoppeld een Service Level Agreement (SLA). De administratieovereenkomst en de SLA worden éénmaal per vijf jaar geëvalueerd en herzien.

In deze overeenkomst is vastgelegd dat A&O Services BV en A&O Vermogensbeheer BV werkzaamheden zal uitvoeren op het gebied van:

- Bestuursondersteuning (waaronder beleidsvoorbereiding en verslaglegging)

- Pensioenadministratie;
- Financiële administratie;
- Communicatie;
- Vermogensbeheer.

In de SLA zijn op grond van bovenstaande gebieden afspraken gemaakt ten aanzien van tijdigheid, kwaliteit en kosten. Het bestuur ontvangt periodiek rapportages, waaruit blijkt of de gemaakte afspraken nagekomen zijn.

2.8 Beschikkingsbevoegdheid

Bij de beschikkingsbevoegdheid geldt het zogeheten “vier-ogen-principe”, dat wil zeggen dat van onderstaande personen minimaal twee personen dienen te ondertekenen.

Beschikkingsbevoegd zijn:

- De voorzitters van het bestuur gezamenlijk;
- Een werknemerslid en werkgeverslid gezamenlijk (die door het bestuur daartoe zijn gemachtigd);
- De directie van A&O Services BV;
- De directie van A&O Vermogensbeheer BV.

2.9 Controle

Het bestuur heeft de jaarlijkse controle van de jaarrekening, het jaarverslag en de staten voor De Nederlandsche Bank uitbesteed aan KPMG Accountants. De accountant controleert jaarlijks het jaarverslag en de staten voor DNB. Vervolgens doet de accountant verslag van zijn werkzaamheden in de vorm van een accountantsverklaring, een managementletter en een verslag aan het bestuur. De accountant wordt jaarlijks uitgenodigd zijn bevindingen toe te lichten in een bestuursvergadering van het BPF Schilders.

Het bestuur heeft tevens een adviserend en een waarmerkend actuaris aangesteld. Deze geven respectievelijk advies en controleren en certificeren het jaarwerk. De waarmerkend actuaris wordt jaarlijks uitgenodigd zijn bevindingen toe te lichten in een bestuursvergadering van het BPF Schilders.

2.10 Gedragscode en fraudebeheersingsbeleid

Het BPF Schilders heeft een gedragscode ingesteld voor het bestuur, haar adviseurs en de medewerkers van A&O Services BV en A&O Vermogensbeheer BV, die betrokken zijn bij de uitvoering van de pensioenregeling.

Het bestuur van het BPF Schilders heeft tevens een fraudebeheersingsbeleid opgesteld. Dit fraudebeheersingsbeleid is de invulling van het bepaalde in de administratieovereenkomst

tussen het BPF Schilders en A&O Services BV en A&O Vermogensbeheer BV. Het onderwerp fraudebeheersingsbeleid wordt éénmaal per jaar door het bestuur besproken.

2.11 Deskundigheid

Het bestuur van het BPF Schilders onderkent het belang dat het bestuur over voldoende deskundigheid beschikt om het beleid van het pensioenfonds te kunnen bepalen en de uitvoering daarvan zonedig bij te kunnen sturen. Het bestuur heeft daarom een deskundigheidsplan opgesteld conform het bepaalde in artikel 30 van het Besluit Uitvoering Pensioenwet. Het deskundigheidsplan wordt periodiek geëvalueerd.

Nieuwe bestuursleden worden geacht een gedegen pensioencursus te volgen.

Bestuursleden volgen jaarlijks diverse vaktechnische cursussen of bijeenkomsten om zich op de hoogte te houden van nieuwe ontwikkelingen.

2.12 Communicatie

Het bestuur van het BPF Schilders hecht grote waarde aan een goede communicatie met alle belanghebbenden. Hiertoe laat het bestuur zich adviseren door:

- Een commissie communicatie die bestaat uit leden van het bestuur en leden van de deelnemersraad;
- Een klantenpanel.

Het bestuur:

- Verstreckt jaarlijks een uniforme pensioenopgave (UPO) met een overzicht van alle opgebouwde en nog op te bouwen pensioenaanspraken voor de actieve deelnemers;
- Verstreckt periodiek informatie aan actieve deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden en andere belanghebbenden;
- Publiceert ieder jaar een pensioenkrant;
- Organiseert pensioenpresentaties in de sector;
- Verstreckt (op verzoek) een versie van het pensioenreglement;
- Verstreckt informatie via een website (www.bpfschilders.nl) met daarop informatie over onder andere het pensioen;
- Draagt zorg voor persoonlijke begeleiding van deelnemers bij alle pensioenaanvragen door een medewerker van A&O Services;
- Stelt een pensioenplanner beschikbaar, te raadplegen via www.infodesk.nl.
- Heeft een Klantenservice waar de deelnemers telefonisch met vragen terecht kunnen.

2.13 Deelnemersraad

Het BPF Schilders heeft een deelnemersraad in de zin van de wet met taken en bevoegdheden zoals in de wet omschreven. Het bestuur heeft in samenwerking met de deelnemersraad in 2007 een reglement opgesteld, waarin afspraken zijn gemaakt over het volgende:

- De samenwerking tussen het bestuur en de deelnemersraad bij de vervulling van de taken van de deelnemersraad en in ieder geval over de wijze waarop adviezen worden gevraagd, over de wijze waarop inlichtingen worden verstrekt en over de wijze waarop de minstens tweemaal per kalenderjaar te houden gemeenschappelijke vergaderingen zullen worden voorbereid en geleid;
- De ondersteuning die de deelnemersraad nodig heeft bij de vervulling van zijn taken.

2.14 Verantwoordingsorgaan

Het BPF Schilders heeft een Verantwoordingsorgaan (VO) ingesteld. Het VO bestaat uit zes leden, waarvan twee benoemd door de werkgevers, twee benoemd door de werknemers en twee benoemd door de gepensioneerden.

Taken:

Het bestuur legt verantwoording af aan het VO over het beleid, de wijze waarop het is uitgevoerd en over de naleving van de principes voor goed pensioenfondsbestuur. Het accent ligt op de vraag of het bestuur bij de genomen besluiten op een evenwichtige wijze rekening heeft gehouden met de belangen van alle belanghebbenden. Het VO heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid en over beleidskeuzes voor de toekomst. Dit oordeel wordt gebaseerd op het jaarverslag, de jaarrekening, de bevindingen van het intern toezicht (de visitatiecommissie) en overige informatie. Het oordeel van het VO wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, in het jaarverslag opgenomen.

Bevoegdheden:

Het VO heeft recht op overleg met het bestuur. Het bestuur bespreekt ten minste éénmaal per jaar het gevoerde beleid en de resultaten daarvan met het VO. Het VO heeft recht op overleg met de externe accountant en de waarmerkend actuaris. Het VO heeft voorts recht op een schriftelijke en beargumenteerde reactie op het oordeel dat het heeft gegeven over het door het bestuur uitgevoerde beleid. Het VO heeft adviesrecht over:

- het vaststellen en wijzigen van de vergoedingsregeling voor bestuursleden;
- het wijzigen van het beleid ten aanzien van het VO;
- de vorm, inrichting en samenstelling van het interne toezicht;
- het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid.

Het bestuur heeft op 7 februari 2008 besloten de adviesrechten van de deelnemersraad uit te breiden als het gaat om het communicatiebeleid en de interne klachten- en geschillenprocedure. Het formele adviesrecht blijft bij het VO, maar op basis van onderlinge afspraken maakt het VO geen gebruik van het adviesrecht voor deze onderwerpen.

2.15 Visitatiecommissie

Voor de inrichting van het intern toezicht heeft het bestuur gekozen voor een Visitatiecommissie. Deze commissie bestaat uit ten minste drie onafhankelijke en deskundige leden die door het bestuur worden benoemd. Leden van de Visitatiecommissie hebben geen banden met het pensioenfonds.

De Visitatiecommissie als collectief heeft een deskundigheid die ten minste vergelijkbaar is met die door De Nederlandsche Bank wordt verlangd van het bestuur als collectief.

Taken:

Het intern toezicht heeft betrekking op het kritisch bezien van het functioneren van (het bestuur van) het pensioenfonds door onafhankelijke deskundigen met bestuurlijke ervaring. Het accent ligt op het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures, beleids- en bestuursprocessen en de checks and balances binnen het fonds, op de wijze waarop het fonds wordt aangestuurd en op het beoordelen van de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn.

Overleg:

De Visitatiecommissie overlegt ten minste één keer per jaar met het voltallige bestuur van het pensioenfonds of zoveel vaker als het de visitatiecommissie daartoe aanleiding ziet. De Visitatiecommissie kan het bestuur van het pensioenfonds vragen vaker dan éénmaal per jaar te overleggen en andersom.

De Visitatiecommissie rapporteert haar onderzoek schriftelijk aan het bestuur van het pensioenfonds. Het bestuur bespreekt de rapportage van de Visitatiecommissie en de eventueel daarop gebaseerde besluiten met het Verantwoordingsorgaan. In het jaarverslag worden de bevindingen hierover opgenomen.

2.16 Beleggingsadviescommissie

De beleggingsadviescommissie geeft advies aan het bestuur ten aanzien van strategische en tactische aspecten van het vermogensbeheer. Het bestuur wordt ter vergadering geïnformeerd door middel van een schriftelijk verslag van de vergadering(en).

Hoofdstuk 3. Procedures en criteria voor aansluiting

Het BPF Schilders is een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds. Deelname aan het BPF Schilders is verplicht gesteld door middel van verplichtstelling als bedoeld in de laatst geldende verplichtstellingsbeschikking van dit fonds. De verplichtstellingsbeschikking is afgegeven bij besluit van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 28 maart 1951, nr. 498, Stcrt. 1951. nr 63. De laatst geldende verplichtstellingsbeschikking is afgegeven op 22 mei 2007 op grond van artikel 10, eerste lid, van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000.

Deelneming is verplicht gesteld voor alle bedrijfsgenoten in het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf van 16 tot en met 64 jaar.

Hierbij wordt verstaan onder:

- a. bedrijfsgenoten: alle personen die in de bedrijfstak als werknemer werkzaam zijn of als werkgever werkzaamheden doen verrichten of als zelfstandige werker dat bedrijf uitoefenen, zonder daartoe een of meer werknemers in dienst te hebben alsmede de rechtverkrijgenden van deze personen. Onder bedrijfsnoten wordt niet begrepen de directeur-groootaandeelhouder, die niet verzekerd is op grond van de wettelijke werknemersverzekeringen sociale verzekering;
- b. bedrijfstak: het schilders-, afwerkings- en glaszetbedrijf omvat alle ondernemingen waarin en voor zover daarin het schilders, afwerkings- en glaszetbedrijf als hoofdbedrijf of als wezenlijk onderdeel van de bedrijfsvoering wordt uitgeoefend met inbegrip van buitenlandse ondernemingen voor zover deze in Nederland arbeid (doen) verrichten en met inbegrip van buitenlandse uitzend-, detacherings- en/of bemiddelingsbureaus voor zover zij in Nederland werknemers ter beschikking stellen voor het verrichten van werkzaamheden welke vallen onder het schilders-, afwerkings- en glaszetbedrijf.

Uitgegaan wordt van het pensioenreglement geldend voor de deelnemers van het BPF Schilders, gevestigd te Rijswijk, dat in werking is getreden per 1 januari 2006. Het pensioenreglement omvat aanspraken op ouderdomspensioen, partnerpensioen, wezenpensioen, vroegpensioen en invaliditeitspensioen.

Hoofdstuk 4. Uitvoeringsreglement

Artikel 23 lid 2 van de Pensioenwet verplicht een bedrijfstakpensioenfonds tot het opstellen van een uitvoeringsreglement. Dit uitvoeringsreglement moet voldoen aan artikel 25 van dezelfde wet, te weten “eisen inzake de inhoud uitvoeringsovereenkomst”. De verplichting van de werkgever tot het sluiten en in stand houden van een schriftelijke uitvoeringsovereenkomst geldt niet bij uitvoering van een bedrijfstakpensioenfonds, mits een uitvoeringsreglement is opgesteld dat voldoet aan de eisen die in artikel 25 ten aanzien van de uitvoeringsovereenkomst zijn gesteld.

De hoofdlijnen van het uitvoeringsreglement zijn in het vervolg van dit hoofdstuk weergegeven.

4.1 Premiebetaling

Met inachtneming van het hierna bepaalde bedraagt de voor een (aspirant-) deelnemer voor de pensioenregeling aan het fonds verschuldigde premie voor het ouderdoms-, partner- en wezenpensioen een jaarlijks door het bestuur vast te stellen percentage van de premiegrondslag.

De premie voor de basisregeling wordt op basis van doorsneetarieven per kalenderjaar en voor de aanvang van het kalenderjaar vastgesteld door het bestuur aan de hand van de financiële situatie van het fonds en gehoord de actuaris. De premie wordt als percentage afgeleid van de premiegrondslag. Dit percentage is verschillend voor de deelnemer schilder en voor de overige deelnemers. Voor de aspirant-deelnemer (die de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt) is een derde deel van het in dit lid genoemde percentage verschuldigd. Partijen kunnen jaarlijks een hogere of lagere premie overeenkomen als dit in het kader van de uitvoering van de pensioenregeling gewenst of nodig is. Als de dekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, zal de premie maximaal stijgen met 2%-punt van de premiegrondslag voor de deelnemer schilder en met maximaal 1,7%-punt voor de overige deelnemers. De premie kan met maximaal 1%-punt van de premiegrondslag dalen voor de deelnemer schilder en met maximaal 0,85%-punt van de premiegrondslag voor de ‘overige deelnemers’.

Voor de overgangsregelingen: vroegpensioen-backservice en de inkoopregeling, zijn deelnemers premie verschuldigd. Deze premie wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur en is verschillend voor de deelnemer schilder en voor de overige deelnemers.

De werkgever is de in lid 1 genoemde premie voor de in zijn dienst zijnde (aspirant-) deelnemer verschuldigd aan het fonds. De deelnemer is zijn aandeel in de premie verschuldigd aan zijn werkgever. De werkgever is verplicht bij elke loonbetaling het werknemersaandeel (indien overeengekomen) in de premie in te houden op het loon.

De deelnemer werkgever, de deelnemer zelfstandige en de deelnemer directeur (indien geen sprake is van een werkgever) dragen zelf zorg voor de betaling van de volledige premie aan het fonds. Ook bij vrijwillige voortzetting wordt de premie rechtstreeks door de betrokken deelnemer aan het fonds voldaan.

De werkgever is verplicht uiterlijk binnen vijf weken na afloop van iedere 4-weken periode de door hem verschuldigde premie aan het fonds te betalen.

De premiebetaling eindigt als:

- het dienstverband bij een werkgever in de bedrijfstak eindigt, dan wel de bedrijfsuitoefening in de bedrijfstak wordt gestaakt;
- de deelnemer de leeftijd van 65 jaar bereikt;
- de deelnemer kiest voor een vervroegde ingang van het ouderdomspensioen;
- de deelnemer overlijdt;
- sprake is van (een toegekende) premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid;
- sprake is van premievrije voortzetting uit hoofde van de FVP-regeling of een bijdrage uit het Opleidings- en Ontwikkelingsfonds voor het Schilders- en Onderhoudsbedrijf.

4.2 Niet nakoming van de betalingsverplichtingen van de werkgever

Bij achterwege blijven van de betaling binnen de door het bestuur vastgestelde termijn is de premie-afdrager, zonder nadere ingebrekestelling door het fonds, in verzuim.

Alle schade ten gevolge van de te late betaling, waaronder rente en buitengerechtigde kosten, zowel die van de instantie die tot invordering van de verschuldigde premies overgaat, als die van het al dan niet vervolgens ingeschakelde incassobureau, als die van de al dan niet ingeschakelde advocaat en gerechtelijke kosten, waaronder de advocaatkosten, zullen door de premieplichtige moeten worden voldaan.

De kosten zoals bedoeld in het vorige lid worden vastgesteld in een door de initieel invorderende instantie op basis van de actuele gegevens over werkelijke buitengerechtigde kosten vast te stellen kostenstaffel.

Er is geen grondslag voor een rechterlijke matiging van de (forfaitair bepaalde) buitengerechtigde en gerechtelijke kosten, aangezien de kosten, mits vastgesteld op bovenstaande wijze, redelijk zijn gelet op de tarieven volgens welke dergelijke kosten gewoonlijk aan de opdrachtgevers in rekening wordt gebracht en de aard van de aansprakelijkheid en de rechtsverhouding meer dan voldoende aanleiding geeft voor vergoeding op deze wijze.

4.3 Premiekorting

Het beleid ten aanzien van de hoogte van premie is vastgelegd in hoofdstuk 8 van deze ABTN.

4.4 Informatieverstrekking door de werkgever

De werkgever in de sector is verplicht aan het BPF Schilders gegevens te verstrekken, respectievelijk bescheiden aan te leggen, die voor een goede administratieve uitvoering van de statuten en het pensioenreglement door het fonds nodig worden geacht. Dit moet geschieden binnen de door het pensioenfonds gestelde termijn.

De werkgever in de sector is verplicht aan het BPF Schilders op de door of namens het bestuur vast te stellen wijze en tijdstippen de gegevens te verstrekken die naar het oordeel van het pensioenfonds nodig zijn voor het berekenen van de verschuldigde premie en het te vorderen voorschot. Indien de werkgever naar het oordeel van het pensioenfonds niet, niet juist of niet volledig aan deze verplichting voldoet, is het pensioenfonds bevoegd de verschuldigde premie naar beste weten vast te stellen.

4.5 Voorwaardelijke toeslagverlening

De voorwaarden waaronder eventuele toeslagen worden verleend en het beleid in dit kader zijn vastgelegd in paragraaf 8.2.

4.6 Vrijwillige voortzetting

Indien de verplichte deelname eindigt anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioendatum, is het bestuur bevoegd, met in achtneming van de wettelijke bepalingen, toe te staan dat de deelneming voor eigen rekening wordt voortgezet. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- de verplichte deelname moet ten minste drie jaar hebben geduurd;
- de pensioenregeling wordt ongewijzigd voortgezet;
- de voortzetting is niet mogelijk indien de gewezen deelnemer gebruik maakt van een andere fiscaal gefacilieerde pensioenvoorziening;
- de vrijwillige voortzetting mag niet aanvangen in de periode van drie jaren voorafgaande aan de pensioeningangsdatum, tenzij de deelnemer aannemelijk kan maken dat de verplichte deelname om gezondheidsredenen is beëindigd;
- het verzoek tot vrijwillige voortzetting wordt binnen negen maanden na het einde van de deelname door betrokkene gedaan.

De vrijwillige voortzetting mag maximaal voor drie jaar worden toegestaan. De vrijwillige voortzetting eindigt van rechtswege indien de daarvoor verschuldigde premie niet binnen een maand na de daarvoor gestelde vervalddag aan het fonds is voldaan. De vrijwillige voortzetting vervalt automatisch na het verstrijken van de termijn van drie jaar.

Onverminderd de bepalingen in dit artikel kan het bestuur nadere voorwaarden verbinden aan een verzoek tot vrijwillige voortzetting.

4.7 Vrijwillige voorziening (ANW-vangnetregeling)

Ten behoeve van deelnemers met een partner heeft het BPF Schilders een ANW-vangnetregeling in het leven geroepen. Deze regeling (op risicobasis) voorziet in een uitkering aan de partner van de verzekerde indien deze komt te overlijden. De hoogte van de uitkering is afhankelijk van de gekozen omvang van de dekking.

Deelname aan de ANW-vangnetregeling is vrijwillig. Als een deelnemer aangeeft aan deze vrijwillige voorziening te willen deelnemen, is de werkgever verplicht om hier aan mee te werken.

De premie dient door de werkgever aan het fonds te worden afgedragen. De werknemer is de premie, of indien overeengekomen, zijn aandeel in de premie, verschuldigd aan zijn werkgever.

De bepalingen met betrekking tot de hoogte van de premie, omvang van de dekking, einde van de regeling en overige bepalingen zijn vastgelegd in de "voorwaarden ANW-vangnetregeling".

Hoofdstuk 5. Kenmerken van de pensioenregeling

In hoofdlijnen heeft de pensioenregeling de volgende kenmerken:

-	Karakter pensioenregeling	:	Uitkeringsovereenkomst zoals bedoeld in artikel 10 van de Pensioenwet.
-	Soort pensioenregeling	:	Middelloodregeling op basis van pensioenuren met voorwaardelijke toeslagverlening.
-	Deelnemer	:	Bedrijfsgeenoot die verplicht is tot deelneming en personen van wie de deelneming op vrijwillige basis wordt voortgezet.
-	Bedrijfsgeenoot	:	Persoon die werkzaam is in het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf, werkgever en zelfstandige werkers. Met ingang van 1 januari 2007 is de directeur grootaandeelhouder, die niet verzekerd is voor de werknemersverzekeringen, geen deelnemer in het BPF. De DGA die reeds per 1 januari 2007 deelneemt in de pensioenregeling van het BPF had tot 1 januari 2008 een keuzemogelijkheid om deel te blijven nemen in de regeling van het BPF.
-	Toetredingsleeftijd ouderdomspensioen	:	18 jaar.
-	Pensioenrichtdatum	:	De eerste dag van de maand waarin de deelnemer 65 jaar wordt.
-	Richtdatum vroegpensioen	:	De eerste dag van de maand waarin de deelnemer 61 jaar wordt.
-	Toeslagverlening	:	Toeslagverlening wordt toegekend voor zover de financiële positie van het pensioenfonds toereikend is (zie verder onder 8.2 toeslagenbeleid). De opgebouwde aanspraken alsmede de ingegane pensioenen kunnen op de eerste dag van week 1 en van week 25 van ieder kalenderjaar worden aangepast aan de algemene loonontwikkeling in de bedrijfstak.
-	PRIS-periode	:	Door of namens het bestuur vast te stellen periode van 4 of 5 weken, waarbij een kalenderjaar bestaat uit 13 PRIS-perioden.
-	Pensioenuren ouderdomspensioen	:	Opbouw van het ouderdomspensioen eindigt op de eerste dag van de PRIS-periode waarin de deelnemer de leeftijd van 61 jaar (deelnemers geboren vóór 1 januari 1950) dan wel op de pensioeningangsdatum, echter uiterlijk 65 jaar (deelnemers geboren op of ná 1 januari 1950) bereikt.

			Indien de pensioenopbouw vrijwillig wordt voortgezet, eindigt de pensioenopbouw bij beëindiging van deze vrijwillige voortzetting, doch uiterlijk op de ouderdomspensioendatum.
-	Pensioenuren vroegpensioen	:	Opbouw van het vroegpensioen eindigt op de eerste dag van de PRIS-periode waarin de deelnemer de leeftijd van 60 jaar bereikt of zoveel eerder als de deelneming eindigt.
-	Pensioensalaris	:	<p>Voor de deelnemer schilder wordt als pensioensalaris het PRIS-uurloon in aanmerking genomen. Dit uurloon is gemaximeerd. Per 3 januari 2011 bedraagt het maximum pensioenloon per uur € 23,20.</p> <p>Voor de deelnemer overige werknemers wordt in aanmerking genomen het vaste loon per jaar exclusief vakantietoeslag. Dit pensioenloon wordt vervolgens gedeeld door de gewerkte uren om tot het pensioenloon per uur te komen. Dit uurloon is ook gemaximeerd op € 23,20 per uur.</p> <p>Voor de deelnemer directeur, de deelnemer zelfstandige en de deelnemer werkgever geldt het door hem zelf gekozen pensioenloon per jaar. Hierbij geldt per 3 januari 2011 een minimum pensioenloon per jaar van € 27.639,90 voor de groep geboren vóór 1 januari 1950 en € 18.400,50 voor de groep geboren op of ná 1 januari 1950. Het maximum pensioenloon bedraagt € 45.414,00.</p>
-	Franchise pensioenopbouw	:	<p>De franchise pensioenopbouw voor de deelnemers geboren vóór 1 januari 1950 bedraagt per 3 januari 2011 € 10,83 per uur. Voor de deelnemers geboren op of ná 1 januari 1950 bedraagt de franchise pensioenopbouw € 6,51.</p> <p>Op de eerste werkdag van week 1 en week 25 van ieder jaar wordt de franchise aangepast aan de algemene loonontwikkeling in de bedrijfstak.</p>
-	Pensioengrondslag	:	Voor de deelnemer schilder en de deelnemer overige werknemers is de pensioengrondslag gelijk aan het pensioenloon per uur verminderd met de franchise pensioenopbouw per uur. Voor de deelnemer directeur, de deelnemer zelfstandige en de deelnemer werkgever is de pensioengrondslag gelijk aan het pensioenloon per jaar verminderd met de franchise per jaar.
-	Premiegrondslag	:	De premiegrondslag is gelijk aan het pensioenloon per uur verminderd met de franchise premiebetaling voor de pensioenregeling 2006.

-	Ouderdomspensioen	:	Voor deelnemers geboren vóór 1 januari 1950 bedraagt het ouderdomspensioen voor ieder pensioenjaar 1,75% van de in het kalenderjaar geldende pensioengrondslag. Voor deelnemers geboren op of ná 1 januari 1950 bedraagt het ouderdomspensioen 2,00% van de in het kalenderjaar geldende pensioengrondslag. Voor de deelnemer schilder wordt het opgebouwde pensioen in een jaar vermenigvuldigd met 261/223.
-	Vroegpensioen	:	Het vroegpensioen, alleen van toepassing op deelnemers geboren vóór 1950, bedraagt $1\frac{2}{3}\%$ van het in het jaar verdiende pensioenloon. Voor de deelnemer schilder wordt het opgebouwde vroegpensioen vermenigvuldigd met de factor 261/223.
-	Backservice vroegpensioen	:	Deze aanspraak voor deelnemers geboren vóór 1 januari 1950 is voorwaardelijk en wordt op de richtdatum vroegpensioen of op de ingangsdatum van het vroegpensioen toegekend onder bepaalde voorwaarden. Het backservice vroegpensioen bedraagt voor ieder backservicejaar $1\frac{2}{3}\%$ van het geïndexeerde pensioenjaarloon van 1997.
-	Partnerpensioen	:	Het partnerpensioen van een actieve deelnemer bedraagt 70% van het op het moment van overlijden in uitzicht gestelde ouderdomspensioen. Het partnerpensioen van een gewezen deelnemer bedraagt 70% van de aanspraak op jaarlijks ouderdomspensioen, die de gewezen deelnemer tot het tijdstip van zijn overlijden heeft opgebouwd. Het partnerpensioen van een gepensioneerde bedraagt 70% van het jaarlijkse ouderdomspensioen van de gepensioneerde.
-	Wezenpensioen	:	Het wezenpensioen van een actieve deelnemer bedraagt 14% van het op het moment van overlijden in uitzicht gestelde ouderdomspensioen. Het wezenpensioen van een gewezen deelnemer bedraagt 14% van de aanspraak op jaarlijks ouderdomspensioen, die de gewezen deelnemer tot het tijdstip van zijn overlijden heeft opgebouwd. Het wezenpensioen bij overlijden van een gepensioneerde is gelijk aan 14% van het ouderdomspensioen dat werd uitgekeerd aan de gepensioneerde. Het wezenpensioen wordt uitgekeerd tot 23 jaar. Voor volle wezen wordt het wezenpensioen verdubbeld.

-	Uitruil pensioenaanspraken	:	<p>Op schriftelijk verzoek kunnen de beschikbare pensioenaanspraken van de (gewezen) deelnemers éénmaal actuarieel neutraal worden herschikt.</p> <p>De volgende omzettingen zijn mogelijk voor deelnemers geboren vóór 1 januari 1950:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ouderdoms- en/of partnerpensioen in vroegpensioen; - vroegpensioen in ouderdoms- en/of partnerpensioen; - ouderdomspensioen in partnerpensioen; - partnerpensioen in ouderdomspensioen; - toegekend backservice vroegpensioen in ouderdomspensioen. <p>Deelnemers geboren op of ná 1 januari 1950 kunnen de volgende keuzes maken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ouderdomspensioen vervroegen; - ouderdomspensioen uitruilen voor partnerpensioen; - partnerpensioen uitruilen voor ouderdomspensioen; - hoog/laag kiezen vóór de leeftijd van 65 jaar. 								
-	Vervroegen van pensioen	:	Het (vroeg)pensioen mag eerder ingaan dan op de (vroeg)pensioenrichtdatum.								
-	Uitstellen van vroegpensioen	:	Het vroegpensioen kan worden uitgesteld tot na de richtdatum voor het vroegpensioen. Het vroegpensioen gaat uiterlijk in op 65 jaar.								
-	Deeltijd pensioen	:	De deelnemer kan kiezen voor deeltijdpensioen. Naar keuze kan 20%, 40% of het gehele (vroeg)pensioen eerder tot uitkering komen. Met ingang van 1 januari 2010 zijn ook deeltijdpercentages van 60% en 80% mogelijk.								
-	Overlijdensuitkering	:	Bij overlijden van een actieve deelnemer vóór de pensioenrichtdatum, ontvangt de nabestaande een éénmalige uitkering. In 2011 bedraagt deze éénmalige uitkering € 500 netto.								
-	Voortzetting pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid (premiëvrijstelling)	:	<p>Afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid wordt de pensioenopbouw als volgt voortgezet:</p> <table border="1" data-bbox="683 1668 1257 1877"> <thead> <tr> <th data-bbox="683 1668 1002 1747">Ma e arbeidsongeschiktheid</th> <th data-bbox="1002 1668 1257 1747">Voortzetting pensioenopbouw</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="683 1747 1002 1787">25 - 45%*</td> <td data-bbox="1002 1747 1257 1787">25%</td> </tr> <tr> <td data-bbox="683 1787 1002 1827">45 - 65%</td> <td data-bbox="1002 1787 1257 1827">50%</td> </tr> <tr> <td data-bbox="683 1827 1002 1877">65% of meer</td> <td data-bbox="1002 1827 1257 1877">100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>* Bij de WIA is een arbeidsongeschiktheidspercentage van toepassing van 35-45%.</p>	Ma e arbeidsongeschiktheid	Voortzetting pensioenopbouw	25 - 45%*	25%	45 - 65%	50%	65% of meer	100%
Ma e arbeidsongeschiktheid	Voortzetting pensioenopbouw										
25 - 45%*	25%										
45 - 65%	50%										
65% of meer	100%										

		<p>De pensioenopbouw wordt voortgezet tot aan de (vroeg) pensioenleeftijd op basis van de pensioengrondslag op het moment van arbeidsongeschiktheid welke in week 1 en week 25 van ieder kalenderjaar wordt aangepast met de algemene loonontwikkeling in de bedrijfstak.</p> <p>Voor deelnemers jonger dan 23 jaar wordt tevens rekening gehouden met de loonsverhogingen tot het niveau van volwassene waarop hij recht zou hebben gehad (= garantie-uurloon). Bovenstaande geldt voor zowel het ouderdomspensioen als het vroegpensioen.</p>
-	Voortzetting pensioenopbouw bij langdurige ziekte	: In verband met langdurige ziekte in de periode van de 53e tot en met 104e week van ziekte wordt de pensioenopbouw voortgezet. De opbouw van de pensioenaanspraken wordt voortgezet op basis van de laatste pensioengrondslag die voor hem gold, direct voorafgaand aan de eerste ziektedag.
-	Voortzetting pensioenopbouw bij werkloosheid (premie vrijstelling)	: Indien de deelnemer recht heeft op een loongerelateerde werkloosheidsuitkering kan deze deelnemer nog maximaal 6 maanden (vroeg)pensioen opbouwen. De pensioengrondslag wordt jaarlijks op de eerste dag van week 1 en week 25 aangepast aan de algemene loonontwikkeling in de bedrijfstak. Voor eenzelfde periode van 6 maanden bestaat, indien voldaan wordt aan de voorwaarden, een premievrij recht op deelname aan de module invaliditeitspensioen.
-	Invaliditeitspensioen	: Voor deelnemers welke reeds arbeidsongeschikt zijn en vallen onder de WAO, bestaat recht op een invaliditeitspensioen bij volledige arbeidsongeschiktheid van 70% van 100/108 maal het WAO dagloon, verminderd met de arbeidsongeschiktheidsuitkering waarop recht bestaat. Voor deelnemers met een WIA uitkering bestaat een dergelijk recht niet.
-	Overgangsregeling	: Indien een deelnemer geboren op of ná 1 januari 1950: <ul style="list-style-type: none"> - op 1 januari 2006 deelnemer is; - voldoet aan de backservicevoorwaarden; - aaneengesloten deelneemt gedurende 15 jaar of bij eerder pensioneren, dan kan een deelnemer na deze 15 jaar of het eerdere moment van pensioneren in aanmerking komen voor een aanvulling. Deze aanvulling is voorwaardelijk en wordt alleen toegekend als de middelen hiervoor toereikend zijn. Jaarlijks beslist het bestuur of en voor hoever deze middelen toereikend zijn voor mogelijke tekeningen in het daaropvolgende boekjaar.

		<p>De nagestreefde aanvulling wordt vastgesteld als het verschil tussen de waarde van de aanspraken volgens de regeling geldend tot 2006 en de regeling geldend vanaf 2006. Indien er een verschil is, dan is de nagestreefde aanvulling maximaal gelijk aan hetgeen fiscaal toegestaan is op basis van het arbeidsverleden van de deelnemer.</p>
--	--	---

Hoofdstuk 6. Risicomanagement en herverzekering

6.1 Risicomanagement

Het bestuur heeft in het najaar van 2009 een plan van aanpak risicomanagement vastgesteld. Op basis van dit plan van aanpak heeft een bestuurlijke werkgroep gewerkt aan een integraal beleidsvoorstel voor het risicomanagement voor het BPF Schilders. In dit beleidsdocument wordt het risicoprofiel van het BPF Schilders en de beleidscyclus voor het risicomanagement beschreven.

Het beleidsdocument is een dynamisch document dat jaarlijks wordt geëvalueerd en aan de actualiteit wordt aangepast. Ieder jaar in de maand maart zal de bestuurlijke werkgroep 'Risicomanagement' over het beleidsdocument en het risicokader rapporteren aan het voltallige bestuur in de bestuursvergadering van mei waarna de inhoud van het beleidsdocument zo nodig kan worden bijgesteld in de bestuursvergadering van oktober.

Het bestuur heeft op 28 februari 2011 besloten Cardano aan te stellen als vaste adviseur op het gebied van risicomanagement en voor de uitvoering van de derivatenoverlay.

6.2 Beleidscyclus risicomanagement

Het beleid Risicomanagement krijgt vorm door middel van een cyclus. In deze beleidscyclus worden verschillen stappen doorlopen:

- Doelstelling;
- Identificatie en beoordeling risico's en beheersing;
- Beleid formuleren;
- Implementatie (AO/IC);
- Monitoring;
- Bijstellen.

6.3 Risico's en risicobeheersing

Het beleidsdocument risicomanagement gaat uit van drie risicobeheersingscategorieën:

- Solvabiliteit;
- Organisatie; en
- Integriteit.

De aanwezige risico's en de doeltreffendheid van de beheersmaatregelen worden tussentijds gemonitord door het bestuur en door leden van de uitvoeringsorganisaties A&O Services en A&O Vermogensbeheer. In voorkomende gevallen kan het bestuur ad hoc actie ondernemen om de risico's naar aanleiding van een bepaalde situatie te evalueren en aanvullende beheersmaatregelen voor te stellen. Indien noodzakelijk zullen na de jaarlijkse evaluatie van het beleidsdocument Risicomanagement afspraken worden gemaakt over de implementatie van eventuele aanvullende beheersmaatregelen.

In het beleidsdocument Risicomanagement, zoals beschreven in § 6.1, worden de onderstaande risico's beschreven. Een uitwerking van deze risico's, de beoordeling daarvan en de gekozen beheersingsmaatregelen is door het bestuur opgesteld. De volgende risico's zijn onderkend:

- Matching- of renterisico;
- Marktrisico;
- Liquiditeitsrisico;
- Kredietrisico;
- Verzekeringstechnisch risico;
- Uitbestedingsrisico;
- Omgevingsrisico;
- Operationeel risico;
- IT-risico;
- Modelrisico;
- Z-scorerisico;
- Integriteitsrisico;
- Juridisch risico.

Matching- of renterisico:

Het matching- of renterisico is nader beschreven in § 8.3.4.

Marktrisico:

Het marktrisico is nader beschreven in § 8.3.4.

Liquiditeitsrisico:

Het liquiditeitsrisico is nader beschreven in § 8.3.4.

Kredietrisico:

Het kredietrisico is nader beschreven in § 8.3.4.

Verzekeringstechnisch risico:

Verzekeringstechnisch risico is het risico als gevolg van sterfte, arbeidsongeschiktheid, schade en concentratie/correlatie. De schatting van de toekomstige overlevingskansen (de trendsterfte) heeft een hoge mate van onzekerheid in zich. Hogere overlevingskansen leiden tot een hogere technische voorziening. Buffers worden gevormd om hierop in ieder geval gedeeltelijk te kunnen anticiperen. Hiernaast wordt gemiddeld genomen om de drie jaar een grondslagenonderzoek uitgevoerd, waarin in meer detail de gebruikte grondslagen worden geëvalueerd. In 2010 is een dergelijk onderzoek wederom geagendeerd, mede naar aanleiding van de recente aanpassingen als gevolg van de publicatie van het CBS en de verwachte publicatie van het Actuarieel Genootschap. Als gevolg van afwijkingen op het gebied van sterfte en invalidering kunnen incidentele verliezen en of winsten ontstaan. Gezien de grootte van het fonds is dit risico meer beperkt van aard. Een zekere mate van risicoherverzekering vindt echter wel plaats.

Uitbestedingsrisico:

BPF Schilders heeft een groot aantal werkzaamheden uitbesteed, waaronder de bestuursondersteuning, het vermogensbeheer en de pensioenadministratie. Daarnaast werkt BPF Schilders met een groot aantal externe managers (voor het beheerde vermogen) en consultants. Daarnaast heeft het BPF Schilders de activa in bewaarneming gegeven aan een bewaarbank (custodian). Deze custodian verzorgt ook de beleggingsadministratie.

Het beleid van BPF Schilders is om er naar te streven dat organisaties waaraan werkzaamheden zijn uitbesteed, beschikken over een SAS 70 verklaring. Een organisatie die in het bezit is van deze verklaring, heeft aangetoond dat de kritische processen van deze organisaties adequaat beschreven (SAS 70 type 1) zijn en dat de controle processen adequaat werken (SAS 70 type 2). De belangrijkste organisaties waaraan BPF Schilders werkzaamheden heeft uitbesteed zijn A&O Services BV en A&O Vermogensbeheer BV. A&O Services beschikt over een SAS 70 type 1 verklaring en A&O Vermogensbeheer beschikt over een SAS 70 type 2 verklaring. De custodian van BPF Schilders beschikt eveneens over een SAS 70 type 2 verklaring. Daarnaast is bij de selectie van externe vermogensbeheerders meer en meer de aanwezigheid van een SAS 70 verklaring een kritische beslisvariabele.

Omgevingsrisico:

Omgevingsrisico is het risico als gevolg van concurrentie, afhankelijkheid, reputatie en ondernemingsklimaat. Beheersing van het omgevingsrisico is de mate waarin het risico van concurrentie, afhankelijkheid, reputatie en ondernemingsklimaat wordt beheerst door middel van beleidsformulering, implementatie en monitoring.

Operationeel risico:

Het operationele risico is het risico als gevolg van de reguliere activiteiten / uitvoering van het pensioenfonds.

IT-risico:

IT-risico is het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continue of onvoldoende beveiligd worden ondersteund door IT. Het risico als gevolg van het niet of onvoldoende toegesneden zijn van IT-strategie en IT-beleid op de bedrijfsprocessen en de bestaande informatie- en dataverwerking waardoor onvoldoende ondersteuning wordt geboden aan processen en informatievoorziening.

Modelrisico:

Het gebruik van (macro) economische modellen brengt een specifieke benadering van de werkelijkheid met zich mee, waardoor de uitkomsten van het model met kritisch beschouwd dienen te worden.

Z-scorerisico:

Door slechter te presteren dan de zelf gekozen benchmark kan het pensioenfonds te maken krijgen met een negatieve Z-score. Dit kan er toe leiden dat de uitkomst van de performancetoets negatief is, waardoor de verplichtstelling van het pensioenfonds komt te vervallen.

Integriteitsrisico:

Integriteitsrisico is het risico als gevolg van benadeling van derden, voorwetenschap, witwassen, terrorismefinanciering en onoorbaar handelen. Deze risico's kunnen de reputatie van BPF Schilders ernstig beschadigen. BPF Schilders hecht sterk aan een integere bedrijfsvoering. Door een goede administratieve organisatie met voldoende functiescheiding en adequate controles bij de organisaties waaraan BPF Schilders werkzaamheden heeft uitbesteed kan het risico van fraude, witwassen en onoorbaar handelen voorkomen worden. SAS 70 verklaringen geven aan dat organisaties "in control" zijn over hun processen. Het risico van voorwetenschap en onoorbaar handelen in privé beleggingstransacties wordt beheerst doordat bestuursleden en een groot aantal medewerkers die werkzaamheden voor BPF Schilders verrichten, hun transacties dienen te melden aan een externe compliance officer van het Nederlandse Compliance Instituut (NCI). Het NCI toetst of de gedane transacties voldoen aan de gestelde wet- en regelgeving.

Juridisch risico:

Juridisch risico is het risico als gevolg van wet- en regelgeving, naleving, aansprakelijkheid en afdwingbare contracten. Door nauwgezet de ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving te volgen, kan BPF Schilders anticiperen op mogelijk wijzigingen en de gevolgen daarvan inschatten. Het niet naleven van wet- en regelgeving kan leiden tot financiële schade en reputatieverlies van BPF Schilders bij de toezichthouders. Door nauwgezet de regelgeving na te leven voorkomt BPF Schilders dit risico. Ook kan het gebruik van onjuiste contracten of het onvoldoende inschatten van de consequenties van contracten leiden tot schade voor BPF Schilders. Door het gebruik van internationaal erkende contracten en door het gebruik van externe juridische ondersteuning wordt dit risico ondervangen.

6.4 Herverzekering

De uit het pensioenreglement en uitvoeringsreglement voortvloeiende risico's worden in eigen beheer gehouden. Uitzondering hierop wordt gevormd door de vrijwillige ANW-vangnetregeling. Deze wordt op kapitaalbasis herverzekerd.

Hoofdstuk 7. Financiële opzet

7.1 Beschrijving financiële opzet

Het BPF Schilders verzekert de pensioenaanspraken voor de bedrijfsgenoten, die voortvloeien uit het pensioenreglement van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf. De belangrijkste kenmerken van dit pensioenreglement zijn vermeld in hoofdstuk 5.

De financiering van het BPF Schilders is erop gericht dat de pensioenaanspraken uit verstreken diensttijd door het vermogen, gewaardeerd op actuele waarde, worden gedekt. De financiering geschiedt op basis van doorsneepremies. Deze premies worden geacht toereikend te zijn voor de dekking van de pensioenopbouw en het opbouwen en in stand houden van buffers. Jaarlijks worden de hoogtes van de premies getoetst door de actuaris.

Periodiek vindt tevens een ALM-studie en een continuïteitsanalyse plaats voor een toetsing op de lange termijn.

Doelstelling in het fondsstreven naar evenwicht tussen financierbaarheid en een zo groot mogelijk kans op uitbetalen en het welvaartsvast houden van de pensioenaanspraken zijn:

- Een zo stabiel mogelijke premie met gelimiteerde premiesprongen;
- Een voorwaardelijke toeslagverlening met tegelijk een zo groot mogelijke kans op toeslagverlening;
- Een zo laag mogelijk kans op onderdekking.

7.2 Technische voorzieningen

De voorziening pensioenverplichtingen voor actieve deelnemers is gelijk aan de actuariële contante waarde van de over verstreken deelnemersuren verkregen pensioenaanspraken, inclusief de tot en met de balansdatum verstrekte toeslagen. Onder de actieve deelnemers worden ook de arbeidsongeschikte deelnemers verstaan.

De voorziening pensioenverplichtingen voor niet-actieve deelnemers is gelijk aan de actuariële contante waarde van de premievrije pensioenaanspraken c.q. de ingegane pensioenen, inclusief de tot en met de balansdatum verstrekte toeslagen.

Daarnaast wordt ten behoeve van de arbeidsongeschikte deelnemers een voorziening gevormd voor de vrij te stellen premies tot de beoogde pensioenleeftijd. In verband met de tweejarige wachttijd, wordt het onderdeel van de premie bedoeld voor het arbeidongeschiktheidsrisico over de afgelopen twee boekjaren opgenomen onder de technische voorzieningen.

De voorziening overgangsregeling wordt gevormd ter dekking van de kosten van de voorwaardelijke pensioenopbouw voor de inkoopregeling. Jaarlijks wordt de premie voor de overgangsregeling, onder aftrek van de inningskosten, toegevoegd aan de voorziening pensioenverplichtingen. De voorziening zal worden aangewend om deze voorwaardelijke opbouw te kunnen financieren.

Aan de voorziening pensioenverplichtingen wordt toegevoegd de premie voor Backservice vroegpensioen onder aftrek van de solvabiliteitsbuffer en inningskosten. Het bestuur van BPF Schilders heeft een voorgenomen besluit genomen om de voorzieningen voor de vroegpensioen-backserviceregeling en de inkoopregeling per 31 december 2009 samen te voegen. Vanaf 1 januari 2010 wordt voor beide regelingen een gecombineerde premie geheven.

De voorziening pensioenverplichtingen wordt gebaseerd op de volgende actuariële grondslagen:

-	Intrest	:	Rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank (DNB)								
-	Sterfte	:	Generatietafel 2010-2060, zoals gepubliceerd door het Actuarieel Genootschap, zonder correctie met ervaringssterfte. Periodiek zal getoetst worden of correctie in verband met afwijkende fondssterfte nodig is.								
-	Gehuwdheid	:	<p>Zowel voor mannen als voor vrouwen wordt uitgegaan van de navolgende gehuwdheidsfrequenties:</p> <table> <thead> <tr> <th>Leeftijd</th> <th>Gehuwdheidsfrequentie</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>$x < 18$</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>$18 \leq x < 27$</td> <td>$0,1 + 0,1 * (x - 18)$</td> </tr> <tr> <td>$27 \leq x \leq 65$</td> <td>1,0</td> </tr> </tbody> </table> <p>Na de pensioendatum neemt de gehuwdheidsfrequentie af volgens de sterftetekans van de partner.</p> <p>Voor latent wezenpensioen wordt een opslag van 2,3% op het latent nabestaandenpensioen van actieve en gewezen deelnemers toegepast.</p>	Leeftijd	Gehuwdheidsfrequentie	$x < 18$	0	$18 \leq x < 27$	$0,1 + 0,1 * (x - 18)$	$27 \leq x \leq 65$	1,0
Leeftijd	Gehuwdheidsfrequentie										
$x < 18$	0										
$18 \leq x < 27$	$0,1 + 0,1 * (x - 18)$										
$27 \leq x \leq 65$	1,0										
-	Uitkeringen	:	De uitkeringen zijn continu betaalbaar verondersteld.								
-	Leeftijden	:	Verondersteld wordt dat de deelnemer op 1 juli van zijn of haar geboortjaar is geboren. Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op 3 jaar gesteld (man ouder dan vrouw).								
-	Kosten	:	De netto pensioenverplichtingen zijn verhoogd met 3% ter dekking van toekomstige administratiekosten.								

7.3 Minimaal Vereist Eigen Vermogen

Het minimaal vereist eigen vermogen van het pensioenfonds wordt berekend conform artikel 11 van het Besluit Financieel toetsingskader pensioenfondsen en bedraagt ca. 5% van de technische voorzieningen.

7.4 Vereist Eigen Vermogen

Het BPF Schilders stelt het vereist eigen vermogen vast zodanig, dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat het fonds binnen een periode van één jaar over minder waarden beschikt dan de hoogte van de technische voorzieningen. Het fonds gaat bij de vaststelling van het vereist eigen vermogen uit van de standaardmethode, zoals vastgelegd in de Regeling Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Het vereist eigen vermogen is onder meer afhankelijk van de (strategische) beleggingsportefeuille. Uitgaande van de geldende (strategische) beleggingsportefeuille is de *nagestreefde dekkingsgraad* van het fonds een dekkingsgraad die minimaal gelijk is aan 100% vermeerderd met het door de wetgever vereist eigen vermogen.

7.5 Eigen Vermogen

Het bestuur van het BPF Schilders streeft een (aanwezig) vermogen na, dat na aftrek van de technische voorzieningen (zoals beschreven in § 7.1.1) minimaal gelijk te laten zijn aan het vereiste eigen vermogen, zoals vastgesteld in § 7.1.3. Als het Eigen Vermogen lager is dan het Vereist Eigen Vermogen, ontstaat er een reservetekort. In deze situatie wordt, conform artikel 140 van de Pensioenwet, een langetermijnherstelplan ingediend bij DNB.

Gegeven het beleggingsbeleid betekende dit voor eind 2009 een minimaal nagestreefde dekkingsgraad van 117,1%. Deze nagestreefde dekkingsgraad wordt geacht voldoende te zijn om schommelingen in de waarde van beleggingen en andere (bedrijfstechnische) risico's op te kunnen vangen. De nagestreefde dekkingsgraad is aan schommelingen onderhevig en wordt jaarlijks vastgesteld.

Bij vaststelling van de aanwezige dekkingsgraad worden de beleggingen vastgesteld op actuele waarde. De verplichtingen worden op de in § 7.1.1 beschreven grondslagen vastgesteld. Tevens worden in enig boekjaar de eventuele toeslagverleningen per 1 januari daaropvolgend reeds in de voorziening meegenomen. Wanneer de daadwerkelijk aanwezige dekkingsgraad lager is dan de hiervoor beschreven minimaal nagestreefde dekkingsgraad dan zal de premie verhoogd worden.

Bij een aanwezige dekkingsgraad van meer dan de nagestreefde dekkingsgraad wordt de premie niet direct verlaagd. Eerst nadat de aanwezige dekkingsgraad boven de minimaal nagestreefde dekkingsgraad vermeerderd met 20%-punt is, kan het bestuur besluiten de

premie te verlagen. Deze grens waarboven premiekorting verleend kan worden komt overeen met het vermogen waarbij de toeslagambitie tot uitdrukking komt.

De nagestreefde dekkingsgraad is vastgesteld aan de hand van de uitkomsten van de in 2009 uitgevoerde ALM-studie. In deze studie is gezocht naar de optimale combinatie van het premie-, toeslagen- en beleggingsbeleid waarbij als uitgangspunten gold:

- Een zo stabiel mogelijke premie met gelimiteerde premiesprongen;
- Een voorwaardelijke toeslagverlening met tegelijk een zo groot mogelijke kans op toeslagverlening;
- Een zo laag mogelijk kans op onderdekking.

De uitkomst is het in deze ABTN geformuleerde premie- toeslagen- en beleggingsbeleid.

7.6 Financiering voorwaardelijke toeslagverlening

De toeslagverlening is voorwaardelijk en is gekoppeld aan een ex-ante bepaalde maatstaf (categorie D1 uit de toeslagenmatrix). De voorwaardelijke toeslagverlening wordt gefinancierd uit beleggingsrendementen. Er is geen aparte reserve voor toeslagverlening.

7.7 Reserves

Op de balans van het pensioenfonds wordt een algemene reserve aangehouden. Aan deze reserve wordt jaarlijks het totale resultaat toegevoegd of onttrokken.,

Hoofdstuk 8. Financiële sturingsmiddelen

Het bestuur van het BPF Schilders kan het premie-, toeslagen- en beleggingsbeleid inzetten als sturingsmiddel indien de financiële positie van het pensioenfonds, gehoord de actuaris van het fonds, daartoe aanleiding geeft.

Het premie-, toeslagen- en beleggingsbeleid is vastgesteld aan de hand van een ALM-studie, uitgevoerd in 2009. Periodiek zal het bestuur onderzoeken of het premie-, toeslagen- en/of het beleggingsbeleid aanpassing behoeven in verband met nieuwe situaties en/of inzichten. Het vastgestelde premie-, toeslagen- en beleggingsbeleid is het optimum waarbij zowel de doelstellingen van het fonds als een evenwichtige samenhang tussen de financiering en de ambities van het fonds tot uitdrukking komen.

De hoogte van de actuele premies en percentages wordt één keer per half jaar in het overzicht “pensioen in cijfers en getallen” door het pensioenfonds opgegeven en op de website van het pensioenfonds gepubliceerd.

Uit de ALM-studie van 2009 is naar voren gekomen dat de hierna volgende premies het meest efficiënt zijn in combinatie met de toeslagambitie van het fonds en het streven naar een zo laag mogelijk solvabiliteitsrisico.

8.1 Premiebeleid

8.1.1 Beschrijving premiebeleid

Het beleid ten aanzien van premie is als volgt:

- Bij een aanwezige dekkinggraad onder de nagestreefde dekkinggraad: premieverhoging met maximaal 2%-punt van de premiegrondslag voor de ‘deelnemer Schilder’ en 1,70% van de premiegrondslag voor de ‘overige deelnemers’;
- Bij een aanwezige dekkinggraad boven de nagestreefde dekkinggraad vermeerderd met 20%: premieverlaging met maximaal 1%-punt van de premiegrondslag voor de ‘deelnemer Schilder’, en 0,85% van de premiegrondslag voor de ‘overige deelnemers’.
- De minimumpremie is vastgesteld op 12% van de premiegrondslag;
- Het premiesysteem kent geen maximum.

8.1.2 Zuivere kostendeekkende premie

Het bestuur van het BPF Schilders stelt jaarlijks een kostendeekkende premie vast op grond van artikel 128 van de Pensioenwet.

Voor de vaststelling van de kostendeekkende premie wordt rekening gehouden met:

- a. De premie die actuariael benodigd is in verband met de aangroei van de pensioenverplichtingen;

- b. De opslag die nodig is voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen; en
- c. De opslag die nodig is voor uitvoeringskosten van het pensioenfonds.

Bij de vaststelling van deze kostendekkende premie gaat het fonds uit van het volgende:

1. De actuarieel benodigde bedragen worden vastgesteld op basis van dezelfde grondslagen als waarop de overige technische voorzieningen worden gewaardeerd;
2. Een opslag gelijk aan het vereist eigen vermogen per 1 januari van enig jaar;
3. De kosten in enig boekjaar, waarvoor in de voorziening niet reeds wordt gereserveerd.

8.1.3 Gedempte kostendekkende premie

Naast de kostendekkende premie bepaalt het fonds jaarlijks de gedempte kostendekkende premie. De gedempte kostendekkende premie hanteert dezelfde grondslagen als de kostendekkende premie met uitzondering van de discontering. Bij de gedempte premie wordt een disconteringsvoet van 4% gehanteerd.

Indien de premie door het premiesysteem uitkomt beneden de gedempte kostendekkende premie is sprake van premiekorting. Gezien het vertrekpunt kan premiekorting alleen op lange termijn blijven bestaan als er sprake is van langduriger premieverlagingen en dus sprake is van een hoge aanwezige dekkingsgraad.

8.1.4 Feitelijke premie

De feitelijke premie is de totaal ontvangen premie inclusief premies van FVP en ANW en exclusief de netto premie voor de overgangsregeling. De netto premie voor de overgangsregeling wordt toegevoegd aan de voorziening overgangsregeling.

8.1.5 Premie basisregeling

Uit de ALM-studie is naar voren gekomen dat starten met een (feitelijke) premie van 27,5% van de premiegrondslag voor de deelnemer schilder (resp. 23,5% voor overige deelnemers), het meest efficiënt is, in combinatie met de toeslagambitie van het fonds en het streven naar een zo laag mogelijk solvabiliteitsrisico.

De premie voor de basisregeling bedroeg in 2008 26,50% voor de deelnemer schilder en 22,65% voor de overige deelnemers. Over dit boekjaar lagen zowel de kostendekkende premie, als de gedempte onder het niveau van de feitelijke premie.

Voor 2009 en 2010 is de premie op grond van het premiebeleid vastgesteld op 26,50% van de premiegrondslag voor de deelnemer schilder en resp. 22,65% voor overige deelnemers. Voor 2011 is de premie op grond van het premiebeleid vastgesteld op 27,50% van de premiegrondslag voor de deelnemer schilder en resp. 23,50% voor overige deelnemers.

8.1.6 Premie overgangsregelingen

De premie voor de overgangsregelingen bedraagt in 2011 8,0% van de premiegrondslag voor de deelnemer schilder en 6,84% van de premiegrondslag voor overige werknemers. Deze premie wordt tot en met 2020 geheven. De premie wordt gelijk verdeeld over

werkgever en werknemer. Deze premie betreft een langere termijn prognose van de te verwachten lasten uit de voorwaardelijk toe te kennen backservice toezegging vroegpensioen en de overgangsregeling voor deelnemers geboren vanaf 1 januari 1950. Deze premie zal jaarlijks getoetst en indien nodig worden aangepast aan de hand van een lange termijn inschatting.

8.1.7 Overig

De premie wordt gelijk verdeeld tussen werkgever en werknemer. Van de bruto premie is 7% beschikbaar voor administratiekosten en 5% beschikbaar voor lasten die voortkomen uit premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid. In de premie is geen opslag begrepen voor toeslagverlening.

8.2 Toeslagenbeleid

8.2.1 Voorwaardelijke toeslagverlening

De toeslagverlening is voorwaardelijk en gekoppeld aan een ex-ante bepaalde maatstaf (categorie D1 van de toeslagenmatrix). De voorwaardelijke toeslagverlening wordt gefinancierd uit de algemene reserve. Er is geen aparte reserve voor toeslagverlening.

Het bestuur van het fonds streeft ernaar toeslagen te verlenen in week 1 en in week 25 (halfjaarlijks) met maximaal de loonontwikkeling in de bedrijfstak. De premie bevat derhalve geen opslag voor toeslagverlening.

8.2.2 Voorwaardelijkheidsverklaring

Op 1 januari 2008 is artikel 95 van de Pensioenwet in werking getreden. Dit artikel stelt regels over voorwaardelijke toeslagverlening. Bij de inwerkingtreding van artikel 95 zijn door de Minister regels gesteld over de inhoud van de voorwaardelijkheidsverklaring. De tekst van deze voorwaardelijkheidsverklaring is in werking getreden op 1 januari 2009 en wordt in alle persoonlijke uitingen aan (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden bij informatie over het verhogen van het pensioen/opgebouwde pensioen opgenomen.

De door de AFM goedgekeurde tekst luidt als volgt:

BPF Schilders probeert ieder jaar uw pensioen/opgebouwde pensioen te verhogen met de loonontwikkeling. Uw pensioen/opgebouwde pensioen is op 21 juni 2010 met 0,00% verhoogd en op 3 januari 2011 met 0,00%.

Uw pensioenfonds heeft uw pensioen/opgebouwde pensioen de afgelopen drie jaar als volgt verhoogd:

Over het jaar 2010 met 0,00%. De prijzen gingen toen met 1,27% omhoog.
Over het jaar 2009 met 1,00%. De prijzen gingen toen met 1,19% omhoog.
Over het jaar 2008 met 2,36%. De prijzen gingen toen met 2,49% omhoog.

BPF Schilders betaalt de toekomstige verhogingen van uw pensioen/opgebouwde pensioen uit beleggingsrendementen. U hebt door eerdere verhogingen en de verwachting voor de komende jaren niet meteen ook recht op verhogingen in de toekomst.

8.2.3 Toeslagenbeleid

Het toeslagenbeleid ten aanzien van het ouderdomspensioen, het nabestaandenpensioen en het vroegpensioen, is als volgt:

•	Bij een aanwezige dekkingsgraad onder 110%
	- geen toeslagverlening.
•	Bij een aanwezige dekkingsgraad tussen 110% en 116%
	- gedeeltelijke toeslagverlening op basis van de loonontwikkeling in de bedrijfstak; toeslagverlening naar rato van het deel van de dekkingsgraad dat tussen 110% en de feitelijke dekkingsgraad ligt.
•	Bij een aanwezige dekkingsgraad boven de 116%
	- toeslagverlening met maximaal de loonontwikkeling in de bedrijfstak. Aanvullend kan dan, indien door een te lage aanwezige dekkingsgraad op eerdere toeslagmomenten de toeslagverlening op die momenten beperkt of geheel niet is toegekend, middels een extra toeslagverlening deze beperking ingehaald worden.

Tot 1 januari 2007 werden de aanspraken en rechten onder de DAP-regeling aangepast aan maximaal de prijsontwikkeling. Met ingang van 1 januari 2007 worden de aanspraken en rechten onder de DAP-regeling aangepast met maximaal de algemene loonontwikkeling in de bedrijfstak.

Bij het bepalen van de aanwezige dekkingsgraad wordt uitgegaan van de dekkingsgraad die resteert nadat de beoogde toeslagverlening zou zijn toegekend.

8.3 Beleggingsbeleid

8.3.1 ALM studie

Het (strategisch) beleggingsbeleid wordt vastgesteld aan de hand van een Asset Liability Management studie (ALM-studie). Het bestuur laat in principe éénmaal per 3 jaar een ALM-studie uitvoeren. De laatste studie heeft plaatsgevonden in november 2009. Aan de hand van de uitkomsten van deze ALM-studie is de optimale samenstelling van de beleggingsportefeuille vastgesteld. De optimalisatie is vormgegeven door meer te diversificeren binnen de beleggingsportefeuille. Het aandelenrisico wordt uitgeruild voor andere rendement/risicoprofielen met correlaties lager dan 1. Hiermee wordt invulling gegeven aan het principe van instandhouding van het kapitaal.

8.3.2 Strategische portefeuille

Op grond van de beleggingsfilosofie is in november 2009 door het bestuur van het BPF Schilders de strategische portefeuille inclusief bandbreedtes vastgesteld. Hier wordt de jaarlijkse normportefeuille van afgeleid.

Belegging	Percentage
Vastrentend	47%
staatsobligatie	65%
credits	20%
emerging markets bonds	10%
high yield	5%
Aandelen	25%
Europa	50%
VS	35%
Japan	5%
Pacific excl. Japan	5%
Emerging Markets	5%
Direct OG	15%
Hedge fund	5%
Private equity	3%
Commodities	2%
Kas	3%

Strategisch wordt het renterisico van de verplichtingen voor 75% afgedekt.

Strategisch wordt het valutarisico 100% afgedekt.

8.3.3 Normportefeuille

Onderstaand wordt de normportefeuille gegeven zoals deze wordt gehanteerd over 2011.

Normportefeuille BPF Schilders 2011								
Beleggingscategorie	actuele weging		ALM-weging 2009-2013		Strategische Asset mix 2011		bandbreedte *	Benchmark
	Oktober 2010		binnen categorie	binnen categorie	binnen categorie	binnen categorie		
Vastrentende waarden	45,5%		47,0%		45,0%		5 procentpunten	
Europese Staat (incl. Inflation Linked bonds)	28,7%		30,6%	65%	28,4%	63,0%	5% punten actuele weging	50% Citi WGBI NL + 50% Citi WGBI (+ ILB: perf = benchmark)
High Grade Credits	9,1%		9,4%	20%	9,0%	20,0%	5% punten actuele weging	ML Euro Corporates index -0,4%
Emerging market bonds	5,5%		4,7%	10%	5,4%	12,0%	5% punten actuele weging	JPM EMBI -0,8% p.a.
High Yield	2,2%		2,4%	5%	2,3%	5,0%	5% punten actuele weging	50% S&P LSTA LLI + 50% ML Glob Yield -1,5% p.a.
Absolute return portfolio	3,2%		0,0%		2,0%		2,5 procentpunten	performance = benchmark
Vastgoed/Infrastructuur	12,0%		15,0%		14,0%		2,5 procentpunten	performance = benchmark
Aandelen	29,2%		25,0%		28,0%		5 procentpunten	
Europa	12,0%		12,5%	50%	11,2%	40,0%	5% punten actuele weging	MSCI Europe
Verenigde Staten	7,7%		8,8%	35%	7,7%	27,5%	5% punten actuele weging	S&P 500 Total Return
Japan	1,3%		1,3%	5%	1,1%	4,0%	5% punten actuele weging	FTSE All World Japan -0,5% p
Azie ex Japan	3,9%		1,3%	5%	3,8%	13,5%	5% punten actuele weging	FTSE All World APXJ -0,5% p
Emerging Markets	4,2%		1,3%	5%	4,2%	15,0%	5% punten actuele weging	Nomura Global Emerging Markets -1
Hedge funds	3,3%		5,0%		3,0%		2,5 procentpunten	performance = benchmark
Private Equity	2,5%		3,0%		3,0%		2,5 procentpunten	performance = benchmark
Commodities	1,8%		2,0%		3,0%		2,5 procentpunten	S&P GS commodity index
Kas	2,5%		3,0%		2,0%		geen bandbreedte	Euribor 1 maand -0,125% p.a.
Totaal portefeuille	100,0%		100,0%		100,0%			
Effect valuta-afdekking							geen bandbreedte	performance = benchmark
Valutabeleid: Het risico van de Amerikaanse dollar wordt afgedekt								
Duration overlay: strategisch wordt 75% van de verplichtingen afgedekt							65% - 85%	
*: voor alle categorieën geldt voor de weging een absoluut minimum van 0%, ongeacht de bandbreedte								
+ = voor inflation linked bonds geldt portefeuille rendement = benchmark rendement								

8.3.4 Beleggingsrisico's

In hoofdstuk 6 wordt verwezen naar het beleidsdocument Risicomanagement. In dit beleidsdocument wordt het risicoprofiel van het BPF Schilders en de beleidscyclus voor het risicomanagement beschreven. Ten aanzien van het beleggingsbeleid worden de volgende risico's onderkend:

Marktrisico:

Marktrisico is het risico als gevolg van prijsvolatiliteit, marktliquiditeit en concentratie en correlatie. Het marktrisico heeft een aantal verschijningsvormen. Eén van de belangrijkste risico's is het risico samenhangend met de fluctuatie van de waarde van de zakelijke waarden, omdat het renterisico voor 75% is afgedekt. Alhoewel met een belegging in aandelen op langere termijn naar verwachting een hoger rendement wordt gerealiseerd is de beweeglijkheid (volatiliteit) van een aandelenbelegging eveneens hoger dan een belegging in vastrentende waarden (obligaties). Een belegging in aandelen kan op korte termijn de solvabiliteit van BPF Schilders dus onder druk zetten.

De afweging tussen risico en rendement wordt gemaakt tijdens de ALM-studie, waarin gekomen wordt tot een allocatie die op lange termijn bijdraagt aan de solvabiliteit van het fonds. Daarnaast wordt het risico beperkt door diversificatie over landen, bedrijfstakken en managers. Tot slot wordt continu bekeken of het neerwaartse risico van aandelenbeleggingen tegen aanvaardbare prijzen kan worden afgedekt.

Beleggingen in private equity, hedgefondsen, onroerend goed en grondstoffen hebben eveneens een hoger risicoprofiel dan een belegging in vastrentende waarden. Ook hier wordt tijdens de ALM-studie gekomen tot een allocatie van de genoemde beleggingscategorieën die op lange termijn bijdraagt aan de solvabiliteit van het fonds. Daarnaast wordt het risico beheerst door spreiding over managers en beleggingsstrategieën. Tot slot loopt het fonds een zogenaamd spreadrisico. Dit risico hangt samen met het feit dat BPF Schilders belegt in bedrijfsobligaties en in obligaties van emerging markets. Door economische ontwikkelingen kan er onzekerheid ontstaan over de kwaliteit van de debiteuren leidend tot het feit dat bedrijven en overheden hogere risicopremies moeten betalen. Hogere risicopremies betekenen een waardedaling van obligaties. Dit risico wordt beheerst door een weloverwogen diversificatie aan te brengen over managers, bedrijven en landen.

Liquiditeitsrisico:

Liquiditeitsrisico is het risico dat men over onvoldoende middelen beschikt om aan de directe verplichtingen te voldoen. BPF Schilders en de door BPF Schilders aangewezen externe managers kunnen geconfronteerd worden met een gebrek aan liquiditeit op de financiële markten. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid dat niet tegen aanvaardbare prijzen gehandeld kan worden. Daarnaast belegt BPF Schilders in een aantal gespecialiseerde beleggingsfondsen, waarvan de beleggingen minder liquide zijn. Het handelen in participaties van deze beleggingsfondsen kan door een gebrek aan onderliggende liquiditeit niet mogelijk zijn omdat de fondsbeheerder onvoldoende liquiditeit kan genereren. Tot slot kunnen de overlay-strategieën (rente en valuta) er voor zorgen dat liquiditeiten nodig zijn.

BPF Schilders heeft het risico van de Amerikaanse dollar grotendeels afgedekt door middel van valutatermijncontracten. Deze contracten hebben een looptijd van 3 maanden en aan het einde van deze periode moet het resultaat verrekend te worden. Gezien de hoogte van de dollar beleggingen kan dit om omvangrijke bedragen gaan. Daarnaast heeft BPF Schilders een omvangrijke Swap portefeuille. Periodiek dient het verschil tussen de kapitaalmarktrente en geldmarktrente verrekend te worden. Dit kan tot een uitstroom van liquide middelen leiden. Door expliciet rekening te houden met de liquiditeit van de beleggingen en door een zorgvuldige liquiditeitenplanning wordt dit risico beheerst.

Kredietrisico:

Kredietrisico is het risico als gevolg van de waarschijnlijkheid van default, verlies als gevolg van default, concentratie en correlatie. BPF Schilders belegt in obligaties van landen en bedrijven. Landen en bedrijven kunnen in gebreke blijven, wat tot verliezen in de beleggingsportefeuille kan leiden. Door alleen te beleggen in bedrijven en overheden met een minimale creditratings wordt dit risico gemitigeerd. Daarnaast zet BPF Schilders liquide middelen uit bij een aantal Nederlandse banken. Ook deze banken zouden in gebreke

kunnen blijven. Door een nauwkeurige analyse te maken van de banken waar BPF Schilders liquide middelen uitzet, wordt dit risico gemitigeerd. Tot slot heeft BPF Schilders swap- en valutatermijn contracten afgesloten met een aantal tegenpartijen. Deze tegenpartijen kunnen niet aan hun verplichtingen voldoen. Door het stellen van onderpand en door gebruik te maken van internationaal gebruikte IASDA/CSA contracten worden deze risico's gemitigeerd.

Renterisico:

Het renterisico is het risico dat de waarde van de bezittingen (activa) en verplichtingen (passiva) kan wijzigen door een verandering van de hoogte en vorm van de rentecurve. De hoogte van het renterisico is afhankelijk van zowel de omvang en looptijd van de als belegging aangehouden vastrentende waarden als van de omvang en looptijd van de verplichtingen (de uit te keren pensioenen). Een deel van de vastrentende waarden wordt zodanig gestructureerd dat zij zoveel mogelijk een gelijk cashflow-patroon als een deel van de verplichtingen vertoont. Het cashflowpatroon van dit deel van de vastrentende waarden wordt hier vergeleken met 75% van het cashflowpatroon van de verplichtingen. Hierdoor wordt de invloed van schommelingen in de rentetermijnstructuur op de waarde van de verplichtingen voor dat deel gecompenseerd door de waardebeweging van de vastrentende waarden.

Het renterisico wordt beheerst door het renterisico van de verplichtingen grotendeels af te dekken door het gebruik van derivaten (swaps en swaptions). Deze beleggingsconstructie fungeert als verzekering tegen sterk dalende rente en zorgt er voor dat in deze situatie een deel van de bezittingen een minimale waarde behouden en een deel van de dekkingsgraad niet verder verslechtert. Daarnaast wordt het renterisico mede afgedekt door het aanhouden van een aanzienlijke obligatieportefeuille.

Bij het beheer van het renterisico worden de relevante looptijden van activa en passiva opgedeeld in groepen van looptijden (rente buckets). De vorm en hoogte van de rentecurve kan veranderen (niet parallel stijgen of dalen). Door de looptijden van de swaps en swaptions af te stemmen op de looptijden van de verplichtingen (key rate durations) wordt het risico verminderd dat de vorm van de rentecurve verandert. De door het BPF Schilders gehanteerde methodiek heet de Key Rate Duration benadering.

8.4 Noodmaatregelen

Het bestuur kan verschillende sturingsmiddelen inzetten indien de financiële positie van het fonds daartoe aanleiding geeft:

- Verhoging van de premie;
- Geen of beperkte toeslagverlening;
- Aanpassing van het beleggingsbeleid;
- Korten van pensioenaanspraken en pensioenrechten (afstempelen), conform artikel 134 van de Pensioenwet.

Indien er sprake is van een plan van aanpak in verband met een reservetekort (langetermijnherstelplan) dan wel een plan van aanpak in verband met onderdekking (kortetermijnherstelplan), vindt toeslagverlening alleen plaats voor zover het plan van aanpak dit toestaat.

Uit het herstelplan dat in juni 2009 is opgesteld en aan DNB is toegezonden, blijkt dat er geen extra maatregelen nodig zijn, anders dan binnen de bandbreedtes van het huidige beleid geformuleerd.

Hoofdstuk 9. Economische uitgangspunten

Bij de vaststelling van de economische uitgangspunten voor onder meer de continuïteitsanalyse en de ALM-studie en een eventueel herstelplan adviseren de BAC en A&O Vermogensbeheer BV, ondersteund door de visie van externe experts het bestuur van BPF Schilders.

Tijdens de laatste ALM studie (november 2009) zijn onderstaande uitgangspunten (parameters) gehanteerd:

	Rekenkundig rendement	Standaard deviatie
Inflatie en rente:		
Prijsinflatie	2,0%	1,4%
Looninflatie	3,0%	1,7%
Korte rente (1-jaars)	3,3%	1,5%*
Lange rente (10-jaars)	4,3%	0,9%*
FTK ultra lange rente (30-jaars)	4,7%	0,9%*
Vastrentende waarden:		
Obligaties (Euro)	4,3%	4,6%
Credits Investment Grade (Euro)	4,9%	5,1%
Credits High yield (Euro)	6,3%	13,7%
Aandelen en vastgoed:		
Aandelen mature (hedged)	4,3%	17,6%
Aandelen EEM	7,5%	33,9%
Indirect vastgoed (niet beursgenoteerd)	6,0%	11,0%
Alternatives:		
Commodities (hedged)	6,1%	24,9%
Hedge Funds FoF (hedged)	5,8%	9,5%
EMM Debt	7,1%	16,0%
Private Equity	8,8%	21,4%

Onderstaande tabel toont het risicoprofiel van de portefeuille van het BPF Schilders, zoals opgenomen in de continuïteitsanalyse van mei 2009.

Horizon	jaar 5	jaar 15	1e 5 jaar	1e 15 jaar
Solvabiliteit				
Mediaan dekkinggraad	115.3%	130.3%	110.4%	118.5%
2.5% percentiel dekkinggraad	96.2%	102.4%		
97.5% percentiel dekkinggraad	141.7%	180.6%		
Kans op dekkingstekort	15.2%	4.8%	29.7%	15.0%
Kans op reservetekort	46.8%	16.1%	63.1%	37.7%
Premie				
Mediaan kostendekkende premie	26.5%	20.8%	28.4%	25.6%
Mediaan netto premie	39.5%	29.5%		
2.5% percentiel netto premie	35.5%	20.5%		
97.5% percentiel netto premie	42.5%	44.1%		
Toeslagen				
Gemiddeld indexatieresultaat actieven	74.1%	93.0%		
5% percentiel Indexatieresultaat actieven	0.0%	68.6%		
Gemiddeld indexatieresultaat niet-actieven	74.1%	93.0%		
5% percentiel Indexatieresultaat niet-actieven	0.0%	68.6%		
Gemiddeld pensioenresultaat actieven	103.2%	116.5%		
10% percentiel pensioenresultaat actieven	94.2%	105.3%		
5% percentiel pensioenresultaat actieven	91.6%	102.3%		
Gemiddeld pensioenresultaat niet-actieven	103.2%	116.5%		
10% percentiel pensioenresultaat niet-actieven	94.2%	105.3%		
5% percentiel pensioenresultaat niet-actieven	91.6%	102.3%		

Hoofdstuk 10. Vermogensbeheer

10.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het beleid en de organisatie rondom het vermogensbeheer van het fonds beschreven.

10.2 Doelstellingen

De doelstellingen op lange termijn ten aanzien van het vermogensbeheer zijn:

1. Het beheren van solide beleggingen, zodat met de beleggingsresultaten en de premiestortingen kan worden voldaan aan de lopende en toekomstige pensioenverplichtingen.
2. Het maximaliseren van het totale rendement op lange termijn, waarbij wordt gewaarborgd dat is voldaan aan de vereisten van de Pensioenwet alsmede aan de regels van DNB.

10.3 Uitvoering

De uitvoering van het beleid waarmee deze doelstellingen worden nagestreefd, omvat onder meer:

1. Het zorg dragen dat het beleggingsbeleid past bij het verplichtingenprofiel en de solvabiliteitsvereisten. Als hulpmiddel worden hiervoor regelmatig ALM-studies uitgevoerd. Dit resulteert in het definiëren van strategische benchmarks en strategische bandbreedtes voor de verschillende beleggingscategorieën, waarmee het beleid kan worden geconcretiseerd en geëvalueerd. Deze benchmarks en bandbreedtes vormen het uitgangspunt voor de jaarlijkse normportefeuille;
2. Het aanstellen van A&O Vermogensbeheer BV. A&O Vermogensbeheer BV adviseert het bestuur voornamelijk inzake strategische en tactische aspecten van het vermogensbeheer;
3. Het aanstellen van een Beleggingsadviescommissie ter advisering van en consultatie aan A&O Vermogensbeheer BV en het bestuur inzake (met name) strategische en tactische vermogensbeheervraagstukken, alsmede de randvoorwaarden behorende bij operationeel vermogensbeheer. In deze Beleggingsadviescommissie hebben drie externe leden zitting alsmede twee leden van het bestuur van BPF Schilders.

10.4 Organisatie en verantwoordelijkheden

10.4.1 Algemeen

Het vermogensbeheer is georganiseerd volgens het 1-2-3-concept waarin de verantwoordelijkheden en de taakverdeling voor respectievelijk het bestuur, A&O Vermogensbeheer BV en de operationele vermogensbeheerders duidelijk zijn vastgelegd. Het 1-2-3-concept is als volgt weergegeven:

1.	Wetgeving Statuten	Bestuur	
2.	Beleggingsbeleid (“solide beleggingen”)	A&O Vermogensbeheer BV en de Beleggingsadviescommissie (BAC)	<ul style="list-style-type: none"> - Toezicht op (BAC) en controle van de beleggingen, zowel intern als extern, aan de hand van de beleggingsrichtlijnen; - Opstellen jaarlijks beleggingsplan en opstelling van de strategische asset allocatie.
3	Risicomanagement	Cardano	<ul style="list-style-type: none"> - Strategisch advies; - Hedge specificatie; - Executie; - Risicomonitoring en operationeel beheer.
4	Managersanalyse en managersselectie	Altis	<ul style="list-style-type: none"> - Managersanalyse en managersselectie; - Risicoanalyse en specifieke doorsnedes van de beleggingen.
5		Vermogensbeheerder	<ul style="list-style-type: none"> - Operationeel beheer van de beleggingen aan de hand van voorgeschreven beleggingsrichtlijnen; - Aankoop en verkoop en rapportage transacties; - Opstellen jaarlijks beleggingsplan en opstelling van de strategische asset-allocatie. - Detailrapportages.
6	Depotbank- en beleggings-registratiebank		<ul style="list-style-type: none"> - Bewaring van het vermogen; - Vermogensbeheeradministratie; - Rapportages tbv A&O VB BV en DNB; - Performance- en risicometing (extern) - Leverings tegen betaling; - Additionele diensten.

Bestuur:

Het bestuur van het BPF Schilders heeft de eindverantwoordelijkheid voor alle beleidsbeslissingen binnen het pensioenfonds, binnen het kader van wetgeving, statuten en reglementen. Hieronder vallen onder meer de vaststelling van het beleggingsraamwerk, de keuze van de administrateur met daarmee inbegrepen het vermogensbeheer, (externe) vermogensbeheerders en de hoofdpunten van de beleggingsmandaten die aan deze vermogensbeheerders worden gegeven. Het bestuur rapporteert en legt verantwoording af door middel van het jaarverslag en andere rapportages, bijvoorbeeld die voor DNB.

A&O Vermogensbeheer BV

Het bestuur van het BPF Schilders delegeert de voorbereiding en de uitvoering van het beleid op deze gebieden aan A&O Vermogensbeheer BV die het beheer stuurt en controleert op strategisch, tactisch en operationeel niveau.

Beleggingsadviescommissie (BAC)

De beleggingsadviescommissie geeft met name advies ten aanzien van strategische en tactische aspecten van het vermogensbeheer. Het bestuur wordt ter vergadering geïnformeerd door middel van het schriftelijke verslag van de vergadering.

Vermogensbeheeradministratie

De vermogensbeheeradministratie betreft een grote internationale externe marktpartij waardoor continuïteit en actuele marktkennis is verzekerd en waarmee eisen ten aanzien van rapportage zijn vastgelegd.

Externe vermogensbeheerders

De (externe) vermogensbeheerders beheren de beleggingen binnen de overeengekomen beleggingsmandaten dan wel beleggingsfondsen conform de afgesproken richtlijnen en verzorgen een gedetailleerde rapportage over het gevoerde beleid, de aan- en verkooptransacties die hebben plaatsgevonden, en de behaalde resultaten. Op 28 februari 2011 heeft het bestuur besloten Altis aan te stellen als vaste adviseur voor de managersanalyse en managersselectie.

Risicomanagement (Cardano)

Op 28 februari 2011 heeft het bestuur besloten Cardano aan te stellen als vaste adviseur op het gebied van risicomanagement en de uitvoering van de derivatenoverlay. De activiteiten bestaan met name uit (strategische) advieswerkzaamheden, hedgespecificatiewerkzaamheden, risicomonitoring en operationeel beheer.

Depot- en administratiebank

De depot- en administratiebank is verantwoordelijk voor de bewaring en administratie van het vermogen (inclusief diverse rapportages) en eventueel aanvullende werkzaamheden overeenkomstig de met het Bedrijfstakpensioenfonds afgesloten bewaarovereenkomst zoals securities lending. Uitgangspunt bij de uitvoering van transacties die door vermogensbeheerders zijn aangegaan, is levering tegen betaling.

10.4.2 Werkwijze A&O Vermogensbeheer BV

A&O Vermogensbeheer BV volgt de ontwikkelingen op de financiële markten en vertaalt deze ontwikkelingen in adviezen door middel van een strategisch beleggingsplan waarvan het jaarlijkse beleggingsplan is afgeleid. Per kwartaal wordt een tactische visie gehanteerd. A&O Vermogensbeheer BV implementeert deze visie binnen het raamwerk van de gemaakte afspraken.

In 2009 zal geen sprake zijn van herschikking en een tactische bandbreedte. Voorafgaand aan de actualisering van de normportefeuille vindt met de beleggingsadviescommissie overleg plaats inzake de invulling van de tactische allocatie op grond van de ontwikkelingen op de financiële markten. Tevens wordt met de beleggingsadviescommissie gesproken over algemene (risico) beheerrichtlijnen.

10.4.3 SAS-70

Sinds 2008 beschikt A&O Vermogensbeheer BV over een SAS-70 type I verklaring. In maart 2009 heeft A&O Vermogensbeheer BV een SAS-70 type II verklaring verkregen. Begin 2010 heeft A&O Services BV een SAS-70 type I verklaring behaald voor de pensioenadministratie en de algemene IT-controle.

10.5 Beleggingsrichtlijnen voor het gehele fonds

10.5.1 Uitgangspunten

De taakverdeling betreffende de beleggingsrichtlijnen tussen het BPF Schilders en A&O Vermogensbeheer BV is als volgt:

- Het bestuur van het BPF Schilders stelt het raamwerk en latere wijzigingen daarvan vast na advies van A&O Vermogensbeheer BV. Bij de vaststelling van de strategische en tactische kaders maakt A&O Vermogensbeheer BV gebruik van interne en externe expertise;
- A&O Vermogensbeheer BV beheert het vermogen binnen het kader van dit raamwerk, en rapporteert periodiek daarover. Hier wordt zij gevoed door rapportages van externe operationele managers, naast de interne rapportages;
- A&O Vermogensbeheer BV controleert het beheer van de (externe) operationele managers aan de hand van rapportages die in geval van een gesegregeerd mandaat voldoen aan een vooraf opgelegd format. A&O Vermogensbeheer BV blijft voor het operationeel vermogensbeheer eindverantwoordelijk.

10.5.2 Doelstelling van het strategisch kader

De doelstelling van het strategisch kader is om als raamwerk te fungeren voor het vermogensbeheer voor het BPF Schilders, zodanig dat voldaan wordt aan de eisen die in het wettelijk kader worden gesteld. Hiertoe wordt door A&O Vermogensbeheer BV een vermogensverdeling (incl. tactische bandbreedte) vastgesteld waarbij op onderdelen externe expertise wordt ingehuurd. Met behulp van richtlijnen wordt vervolgens het kader van het operationeel vermogensbeheer aangegeven.

10.5.3 Doelstelling voor de operationele vermogensbeheerders

De operationele vermogensbeheerders worden zowel voor passief als voor actief beheer ingeschakeld. Dit hangt af van de mate waarin verwacht wordt dat er sprake is van outperformance van benchmarks. Als algemene richtlijn geldt dat hoe inefficiënter de markt, hoe meer ruimte voor de vermogensbeheerders om outperformance te behalen. Hierbij geldt als streven dat er voor elke alfa categorie sprake is van een multi-manager benadering.

10.5.4 Enkele richtlijnen op het niveau van de totale portefeuille

Jaarlijks wordt de normportefeuille vastgesteld met de daaraan verbonden wettelijke eisen. Hierbij wordt regulier gebruik gemaakt van normwegingen, bandbreedtes, duration bandbreedtes en een ondergrens van de kredietwaardigheid.

10.5.5 Risicometing en -beheersing

Aan de hand van tracking errors wordt het relatieve risico dat door de actieve externe managers wordt genomen beoordeeld. De extern beheerde mandaten leveren ook gegevens aan omtrent de gehanteerde beleggingsstijl. Hierdoor kan worden beoordeeld in hoeverre, in stijftermen, er sprake is van overlapping en derhalve extra specifiek risico.

Derivaten vormen een aparte categorie in het strategisch en tactisch beleggingsbeleid en worden gebruikt voor valuta afdekking; implementatie van de duration overlay.

Met betrekking tot risicobeheer ten aanzien van absoluut risico gelden voor de intern beheerde vastrentende portefeuilles de restricties die voortvloeien uit de limietenlijst. Hierin is een absolute ondergrens gedefinieerd met betrekking tot de toegestane rating van een lening, zijnde BBB. Met het bestuur zijn afspraken gemaakt binnen de limieten lijst hoe te handelen zodra een lening een lagere rating krijgt dan BBB. Periodiek wordt de kredietwaardigheid van de leningen vastgesteld. Met de externe vermogensbeheer-administratie zijn afspraken gemaakt voor periodieke rapportages waarin absolute risicomaatstaven gehanteerd worden voor de gehele portefeuille. Voor extern beheerde gelden op het terrein van Emerging market debt en High Yield geldt dat er wel belegd mag worden in obligaties met een rating lager dan BBB.

10.5.6 Securities Lending

Door middel van het uitlenen van aandelen en obligaties (securities lending) worden extra inkomsten in de beleggingsportefeuille gegenereerd. Het fonds heeft deze activiteit uitbesteed aan de bewaarbank van effecten. Met de custodian is een contract van verbruikleen van effecten afgesloten.

10.5.7 Hedging strategie

De strategische hedging is op grond van de ALM studie in 2009 vastgesteld op 75% van de verplichtingen. Het valutarisico op de Amerikaanse dollar is volledig afgedekt.

10.5.8 Rebalancing

Tot en met einde 2008 vond, conform de vastgestelde beleggingsplannen, rebalancing op kwartaalbasis plaats. In het beleggingsplan van 2009 vindt als tijdelijke maatregel rebalancing niet langer automatisch plaats.

10.5.9 Resultaatsevaluatie

De beleggingsresultaten worden per maand door een externe performancemeter gemeten en door de externe vermogensbeheeradministratie en door het BPF Schilders gecommuniceerd naar DNB.

De externe vermogensbeheerders rapporteren periodiek over de beleggingsresultaten. Uit deze rapportage dient te blijken hoe de waardeontwikkeling en de performance attributie (allocatie effect, selectie effect) van de portefeuille zich hebben ontwikkeld.

De beleggingsresultaten en de performance attributie worden per kwartaal voorgelegd aan de beleggingsadviescommissie en frequenter aan het bestuur van het pensioenfonds. De beleggingsresultaten van de externe vermogensbeheerders worden regelmatig beoordeeld om te kijken of zij zich houden aan de beleggingsrichtlijnen. Tevens wordt het behaalde beleggingsresultaat ten opzichte van de benchmark beoordeeld.

Hoofdstuk 11. Ondertekening

Het bestuur van het fonds heeft op 14 april 2011 deze ABTN vastgesteld.

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf

Voorzitter werkgevers

Voorzitter werknemers

.....
Dhr. Ir. R.W.F. Kortenhorst

.....
Dhr. ing. L. Elzinga

Bijlage 1: Verklaring inzake de Beleggingsbeginselen

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf

1. Inleiding

Doelstelling

Dit document, hierna “de verklaring”, geeft beknopt de uitgangspunten weer van het beleggingsbeleid van het Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf te Rijswijk, hierna “BPF Schilders”. Deze tekst is vastgesteld op 22 februari 2008 en herzien op 7 oktober 2010. Dit document wordt aan de deelnemer verstrekt als hij/zij er om vraagt.

Achtergrond

Deze verklaring vormt een onderdeel van de verplicht gestelde Actuariële- en Bedrijfstechnische Nota (ABTN). De genoemde verplichting is vastgelegd in de Pensioenwet die per 1 januari 2007 in werking is getreden en is gebaseerd op richtlijn 2003/41/EG.

Wijzigingen

De Verklaring moet om de drie jaar worden geactualiseerd. Als er belangrijke tussentijdse wijzigingen in het beleggingsbeleid plaatsvinden moet de Verklaring ook worden herzien. Dit geldt ook omgekeerd als de beleggingsfilosofie wordt aangepast.

2. Organisatie

Doel en kerntaken BPF Schilders

Het BPF Schilders brengt premies, opbrengsten en andere baten bijeen om te voorzien in het pensioen van vrijwel iedereen die werkzaam is in het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf.

Loyaliteit

Het BPF Schilders belegt en beheert het pensioenvermogen in het belang van de (gewezen) deelnemers en uitkeringsgerechtigden van BPF Schilders.

Verantwoording

Het BPF Schilders is zich bewust van de maatschappelijke rol die het als bedrijfstakpensioenfonds vervult. Die rol dwingt tot zorgvuldigheid van handelen en een verantwoording van beleggingsbeleid en –uitvoering en de mogelijke gevolgen die het heeft voor de belanghebbenden.

Taken en verantwoordelijkheden

Het BPF Schilders wordt bestuurd door een bestuur van acht leden; vier van werkgeverszijde en vier van de werknemerszijde. De voorzitter wordt jaarlijks afwisselend gekozen uit de werkgeverszijde en de werknemerszijde.

Het bestuur is, zonder enige uitzondering, eindverantwoordelijk voor alle activiteiten van BPF Schilders inclusief het beleggingsproces.

Het bestuur stelt het beleid en de strategie vast van het BPF Schilders. De uitvoering van de daar uit voortvloeiende taken is door middel van een uitvoeringsovereenkomst met een Service Level Agreement (SLA) uitbesteed aan A&O Services.

A&O Vermogensbeheer BV is verantwoordelijk voor het beleggen van de beschikbare gelden in overeenstemming met het vastgestelde beleggingsbeleid en legt verantwoording af aan het bestuur.

Het bestuur wordt ondersteund door de Beleggingsadviescommissie die in beginsel elk kwartaal vergadert.

Ten behoeve van het door het bestuur vast te stellen beleggingsbeleid en de uitvoering ervan, brengt de Beleggingsadviescommissie onder meer adviezen uit inzake:

- a. De verwachte ontwikkelingen op de mondiale geld- en kapitaalmarkten, voorzover relevant voor de beleggingen van BPF Schilders;
- b. Het verwachte rente- en koersverloop op deze markten;
- c. Verschuivingen in allocaties onderscheiden naar beleggingscategorie en regio, in de daarvoor in aanmerking komende landen c.q. regio's;
- d. De optimale samenstelling van de belegde en optimale verdeling der te beleggen middelen.

Op uitnodiging van het bestuur kunnen de leden van de Beleggingsadviescommissie de desbetreffende bestuursvergadering bijwonen voor het toelichten van de door haar uitgebrachte adviezen. De leden van de Beleggingsadviescommissie zijn, individueel of gezamenlijk, te allen tijde bevoegd zich te wenden tot het bestuur in die gevallen, waarin dit naar hun mening in het belang van het voor BPF Schilders uit te voeren beleggingsbeleid wenselijk is. De Beleggingsadviescommissie signaleert afwijkingen tussen het gevoerde en vastgestelde beleggingsbeleid. Indien de Beleggingsadviescommissie genoemde afwijkingen niet in het belang van BPF Schilders acht, legt zij deze voor aan het bestuur. De Beleggingsadviescommissie monitort de resultaten van het beheer van het vermogen.

De Beleggingsadviescommissie bestaat uit twee tot vier onafhankelijke deskundige leden uit het vakgebied alsmede een bestuurslid van werknemerszijde en een bestuurslid van werkgeverszijde. De voorzitter wordt gekozen uit de onafhankelijke leden.

Sturing en verantwoording

BPF Schilders geeft op integrale wijze inhoud aan het financiële en risicobeleid van het pensioenfonds waarbij de sturing is gebaseerd op een Asset Liability Management (ALM) studie. Bij deze ALM studie worden ontwikkelingen in de beleggingen en verplichtingen in hun onderlinge samenhang beschouwd. De ALM studie brengt samenhang in het premiebeleid, indexatiebeleid en beleggingsbeleid en helpt het bestuur deze vast te stellen.

Het jaarlijkse beleggingsplan vertaalt de beleidsuitgangspunten van ALM naar jaarlijkse beleggingsdoelstellingen en vergelijkingsmaatstaven (benchmarks) voor het rendement. Het jaarlijkse beleggingsplan concretiseert de gewenste samenstelling van het vermogen voor dat jaar in de zogeheten normportefeuille. Deze wordt jaarlijks vastgesteld met in achtneming van de daaraan verbonden wettelijke eisen. Het betreft een verdeling van het vermogen naar de verschillende soorten beleggingen en de bijbehorende vergelijkingsmaatstaven.

Maandelijks worden alle beleggingsposities geadministreerd op marktwaarde en worden de rendementen uitgerekend. Hiertoe zijn hierin gespecialiseerde organisaties ingeschakeld. De rendementen en posities worden periodiek gerapporteerd en verantwoord aan BPF Schilders en de Beleggingsadviescommissie. Periodiek wordt tevens gerapporteerd aan DNB.

Risicobeheer

Het risicobeheer begint bij de ALM studie. Hieruit volgt een lange termijn beleggingsmix die door het bestuur wordt vastgesteld en gezien kan worden als de vertaling van de risicohouding van het bestuur inzake premiestabiliteit, kans op indexatie en kans op onderdekking.

Bij de vaststelling van de lange termijn beleggingsmix in de ALM studie zijn de volgende risico's integraal opgenomen:

- Marktrisico's van de diverse beleggingscategorieën;
- Kredietrisico's;
- Inflatierisico's;
- Mismatch risico's tussen bezittingen en verplichtingen;
- Valutarisico's.

De ALM studie d.d. 2009 heeft tot de volgende lange termijn beleggingsmix geleid:

Vastrentende waarden	47%
Aandelen	25%
Vastgoed	15%
Hedge Funds	5%
Private Equity	3%
Grondstoffen	2%
Kas	3%

Jaarlijks wordt een beleggingsmix vastgesteld op basis van de lange termijn ALM beleggingsmix waarbij bandbreedtes zijn geformuleerd. Deze kan afwijken van de ALM beleggingsmix door de beleggingsinzichten van het moment en de beschikbare investeringsmogelijkheden. Echter, de bandbreedtes beperken de maximale posities in de onderliggende beleggingen en begrenzen het marktrisico.

Tevens is er een portefeuille gemaakt, eveneens gebaseerd op de ALM studie, die tot doel heeft om het renterisico van het pensioenfonds sterk te verkleinen. Deze portefeuille bestaat deels uit rentederivaten (swaps en swaptions) en deels uit obligaties die dezelfde rentegevoeligheid bezitten als de rentegevoeligheid van de verplichtingen. Zodra de rente daalt en de verplichtingen in waarde stijgen, stijgt deze portefeuille mee. Bij een stijgende rente gebeurt het tegenovergestelde. Deze portefeuille heet matching portefeuille en is meegenomen in de ALM studie bij het onderzoek naar het mismatch risico tussen bezittingen en verplichtingen.

In de uitkomst van de meest recente ALM studie is de aandelenweging in vergelijking met de eerdere ALM beleggingsmix teruggebracht met 10%-punt en daarvoor in de plaats zijn hedge funds, private equity en grondstoffen gekomen. Deze spreiding zorgt voor meer stabiliteit (lees: lager risico) in de totale portefeuille.

Ten aanzien van kredietrisico dienen de vastrentende waarden beleggingen te voldoen aan eisen ten aanzien van kredietwaardigheid. Deze worden door het bestuur van BPF Schilders jaarlijks vastgesteld.

Het inflatierisico is in de ALM analyse meegenomen door een aantal type beleggingen, maar vooral door de introductie in de portefeuille van inflatie uitbetalende obligaties.

Valutarisico's zijn geanalyseerd in de ALM studie en buitenlandse valuta van BPF Schilders worden deels afgedekt voor koersbewegingen.

De risico's van individuele vermogensbeheerders worden gespreid indien er sprake is van een actief beleid waarbij getracht wordt de benchmark te verslaan. Hierdoor wordt meer stabiliteit in de desbetreffende beleggingscategorie gecreëerd.

Ingeval er sprake is van een individuele afspraak met een vermogensbeheerder (in plaats van een beleggingsfonds) worden specifieke afspraken gemaakt over onder meer rapportage en toegestane risico's.

Uitbesteding

De uitvoering van de beleggingen volgens de door het bestuur vastgestelde beleggingsbeleid is uitbesteed aan A&O Services. A&O Services kan zelf de beleggingen uitvoeren of deze uitbesteden aan derden. De Uitbestedingsrichtlijn van DNB en de criteria genoemd in de interne richtlijn Selectie externe managers zijn hierbij leidend.

De selectie van derden, zoals vermogenbeheerders en de beoordeling van hun prestaties vindt plaats op basis van objectieve criteria.

A&O Services heeft de beleggingsadministratie en de performancemeting uitbesteed aan A&O Vermogensbeheer BV. Beiden zijn door A&O Vermogensbeheer BV uitbesteed aan de onafhankelijke deskundige partij BNY Mellon. De kwaliteit van deze werkwijze wordt mede getoetst aan de hand van een SAS 70 verklaring. Sinds 2008 beschikt A&O Vermogensbeheer BV over een SAS-70 type I verklaring. In maart 2009 heeft A&O Vermogensbeheer BV een SAS-70 type 2 verklaring verkregen.

Kostenbeheersing

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid maakt BPF Schilders geen andere kosten dan die redelijk zijn in relatie tot de specifieke samenstelling van de beleggingen, de doelstellingen van het pensioenfonds en de eigen vaardigheden.

Deskundigheid

Het BPF Schilders zorgt er voor dat zij in alle fasen van het beleggingsproces beschikt over professionele deskundigheid die is vereist voor

- een optimaal beleggingsresultaat;
- een juist beheer van de beleggingen;
- de beheersing van de aan beleggingen verbonden risico's.

Compliance

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gewaakt voor belangenverstremgeling en/of tegenstrijdig belang. Met het oog daarop zijn bestuur, directie en aangewezen medewerkers gebonden aan een gedragscode die is opgesteld conform de door de AFM aangegeven beleidsregels. De compliance officer die toeziet op naleving van deze gedragscode betreft een externe deskundige.

3. Beleggingsbeginselen

Doelstelling vermogensbeheer

- Het zodanig beheren van beleggingen, dat met de beleggingsresultaten en de premiestortingen kan worden voldaan aan de lopende en toekomstige pensioenverplichtingen;
- Het maximaliseren van het totale rendement op lange termijn, waarbij wordt gewaarborgd dat is voldaan aan de vereisten van de Pensioenwet alsmede aan de regels van De Nederlandsche Bank (DNB).

Solide wijze (prudent person)

Conform de Pensioenwet voert BPF Schilders zijn beleggingsbeleid uit op solide wijze. Dit solide beheer berust op de volgende peilers:

- de activa worden belegd in het belang van de (gewezen) deelnemers en uitkeringsgerechtigden;
- de activa worden deskundig en zorgvuldig belegd zodat de veiligheid, de kwaliteit, de liquiditeit en het rendement van de portefeuille als geheel zo veel mogelijk wordt gewaarborgd;
- een goede organisatie met deskundige leiding, adequaat toezicht, transparantie en verantwoording.

Het risico- en rendementsprofiel van de totale portefeuille is hierbij het uitgangspunt zodat aansluiting op de verplichtingen is vereist. Bovendien moeten de beleggingen voldoende zijn gespreid, zowel in markten alsook in de na te streven overrendementen bij actief beheer.

Beleggingsvrijheid

Op voorhand wordt geen enkele beleggingscategorie, instrument of techniek uitgesloten, met inachtneming van het door het bestuur vastgestelde beleid inzake maatschappelijk verantwoord beleggen.

Grenzen aan beleggingsvrijheid

Het BPF Schilders onthoudt zich of werkt niet mee aan een beleggingstransactie die verboden is, bijvoorbeeld op grond van het internationale recht.

Maatschappelijk verantwoord beleggen is een belangrijk thema waar op het moment van schrijven een beleid over wordt geformuleerd. Op grond van dit beleid kunnen beleggingen worden uitgesloten of worden bevorderd. Het bestuur heeft op 14 juni 2007 alvast het besluit genomen dat landmijnen en clusterbommen worden uitgesloten.

Structuur beleggingsproces

Het beleggingsproces maakt de realisatie van het beleggingsbeleid mogelijk. BPF Schilders verlangt van leidinggevenden en medewerkers van A&O Services dat er op toegezien wordt dat er in overeenstemming met de regels van het beleggingsproces wordt gehandeld, waardoor de integriteit van het beleggingsproces is gewaarborgd.

Beleggingsfilosofie

De huidige beleggingsmix is gebaseerd op de volgende beleggingsfilosofie:

- Op voorhand wordt geen enkele beleggingscategorie, instrument of techniek uitgesloten. Het bestuur heeft reeds eind 2007 besloten niet langer te beleggen in landmijnen en clusterbommen. Hiertoe wordt op basis van een MVB-beleid gewerkt met een uitsluitingslijst. In juni 2010 heeft het bestuur besloten de UN Principles for Responsible Investments (UN PRI) te ondertekenen en na te leven.
- Risico en rendement horen bij elkaar:
Een hoger rendement gaat samen met een hoger risico van de belegging. De enige uitzondering hierop vormt het diversificatieprincipe (spreiding) dat leert dat het verstandig combineren van beleggingen leidt tot een lager totaalrisico dan de optelsom van de individuele risico's.
- Matching portefeuille en absoluut rendement portefeuille:
Het onderscheid tussen beleggingen die als primair doel hebben de verplichtingen te matchen en beleggingen die primair een absoluut rendement nastreven is belangrijk bij de totstandkoming van de strategische beleggingsmix.
Met behulp van een gedeeltelijke kopie van de verplichtingen (matching portefeuille) wordt het renterisico van het totale pensioenfonds sterk verminderd en worden de nominale verplichtingen voor het grootste deel veilig gesteld. De absoluut rendement portefeuille richt zich vervolgens op het behalen van rendement om zo mogelijk te indexeren.
- Belang van de lange termijn:
Door consequent vast te houden aan de lange termijn strategische beleggingsmix zullen op lange termijn de daarbij behorende rendementen en risico's worden gerealiseerd. In een individueel jaar kunnen en zullen rendementen en risico's sterk afwijken van lange termijn gemiddelden.
- Belang van diversificatie:
Door een goede spreiding na te streven over beleggingscategorieën, stijlen, regio's en managers wordt de risico rendementsverhouding op totaalniveau verbeterd. Dit komt omdat het totaalrisico bij het verstandig combineren van beleggingen lager ligt dan de optelsom van individuele risico's.
- Illiquiditeit:
Het pensioenfonds heeft een lange beleggingshorizon en kan daardoor profiteren van een premie voor illiquiditeit. Dit hoort meestal bij beleggingen met een langere beleggingshorizon en zonder beursnotering zoals bijvoorbeeld private equity en infrastructuur.
- Nieuwe ontwikkelingen:
Kennis en kunde van nieuwe ontwikkelingen en het tijdig inspelen op deze nieuwe ontwikkelingen is essentieel omdat:
  - a. Risicopremies/rendementen van nieuwe ontwikkelingen veelal dalen in de tijd waardoor het tijdig hier op inspelen heel belangrijk is.
  - b. Het aantal keuzes in risico/rendementsverhoudingen sterk wordt vergroot door nieuwe beleggingscategorieën en technieken.
- Efficiënte markt:
Hoe meer inefficiënt de beleggingscategorie hoe zinvoller actief beleggen en vice versa. Concreet betekent dit dat er bijvoorbeeld grotendeels in aandelenindices wordt belegd in Europa en de VS en dat geprobeerd wordt de aandelenindex te verslaan in bijvoorbeeld Japan en opkomende markten.
- Spreiding binnen beleggingscategorie:
Hoe meer de beleggingsprestaties tussen vermogensbeheerders binnen een beleggingscategorie uiteenlopen hoe zinvoller spreiding van gelden tussen vermogensbeheerders. Bij het volgen van een index is 1 vermogensbeheerder meestal voldoende.

- Maatschappelijk verantwoord beleggen:
Over maatschappelijk verantwoord beleggen is in 2007 een beleid geformuleerd. Dit beleid behelst het instellen van een beperkt uitsluitingsbeleid in combinatie met het op termijn geleidelijk invoeren van op duurzaamheid gerichte beleggingscategorieën.